

Jaarverslag 2014

////// jongere welzijn //////////////////////////////////////

Doe gewoon

als mens tussen de mensen

Integer

correct voor iedereen

Deskundig

ervaring en methodiek

Team spirit

werkt alleen samenwerkend

Open

met brede blik vooruit

Niet loslaten

onze focus op kansen geven

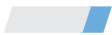
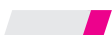
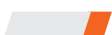
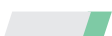
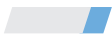
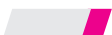
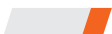
Engagement

ons grote hart

Verbindend

met integratie als doel

INHOUD

 Voorwoord	5
 2014: een jaar van verandering en vernieuwing	6
 Jongerenwelzijn in het nieuwe jeugdhulplandschap	12
 Kind en jongere in de jeugdhulp anno 2014	14
 Onze organisatie	40
 Onze medewerkers	50
 Kwaliteit in de kijker	54

VOORWOORD

Beste lezer,

Het decreet Integrale jeugdhulp is in het Vlaams Parlement goedgekeurd op 12 juli 2013 en trad op 1 maart 2014 in alle Vlaamse provincies effectief in werking. Vorig jaar stond hier te lezen dat het moeilijk te vatten was hoe ingrijpend de veranderingen wel zouden zijn. De 'bijzondere jeugdzorg', waarvan de fundamenteën gegoten zijn in de Wet op de jeugdbescherming van 8 april 1965 en de decreten bijzondere jeugdbijstand, bestaat niet meer. We herdenken nu her en der de vijftigste verjaardag van deze Wet van 1965, en tegelijk worden we terug gekatapulteerd naar een jaar nul, het jaar nul van het tijdperk van de integrale jeugdhulp ...

En dan rijst de vraag: wat heeft het betekend voor het kind, de jongere of zijn familie met een hulpvraag? Hebben we meer kinderen en jongeren kunnen bereiken? Sneller of beter hulp kunnen aanreiken? Zonder hiaten in de hulpverlening? ... Om hierover een uitspraak te doen, kunnen we niet teruggrijpen naar onze kennis of de cijfers uit het verleden. De terreinen die we nu nog kunnen vergelijken met het verleden, zijn zeldzaam. We starten dus – met dit verslag – met de opbouw van nieuwe gegevensreeksen.

Dit jaarverslag is een rapport van vaststellingen, eerder dan van conclusies. Na een jaar van noeste arbeid en spanning kunnen we enkel vaststellen dat het stof stilaan is gaan liggen. We leggen enkele gegevens vast die, zowel voor de hulpverlener en de beleidsmaker als voor de lezer van dit rapport, nieuw zijn. Zij dienen als een baken voor de opbouw van nieuwe gegevensreeksen, die op termijn voeding zullen geven voor de evaluatie en bijsturing van de toepassing van het nieuwe decreet.

Dit betekent niet dat we geen kritische blik durven te werpen op de praktijk van vandaag. Eerste lessen worden getrokken en waar mogelijk gaan we voor administratieve vereenvoudiging en duidelijkere afspraken. Na één jaar integrale jeugdhulp in de praktijk stellen we in elk geval vast dat de jeugdhulpverlening niet is vastgelopen, dat de werking van de toegangspoort is geïnstalleerd, dat de crisisnetwerken bereikbaar zijn, dat de hulpverleners – hoewel zoekende naar hun rol en positie – zich inschakelen, dat de gemandateerde voorzieningen hun rol opnemen en dat de vragen van de kinderen en jongeren of van hun context ons bereiken. Met dit jaarverslag krijgt u hier een beeld van ...

Veel leesplezier!

Stefaan Van Mulders
Administrateur-generaal

2014

EEN JAAR VAN VERANDERING & VERNIEUWING

DE START VAN INTEGRALE JEUGDHULP IN VLAANDEREN

2014 is niet minder dan een mijlpaal voor de jeugdhulp in Vlaanderen. Het decreet Integrale jeugdhulp treedt in werking en verankert zo een verregaande samenwerking tussen alle sectoren die betrokken zijn bij jeugdhulp, nl.

- 🔗 Jongerenwelzijn,
- 🔗 Algemeen Welzijnswerk,
- 🔗 Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg,
- 🔗 Centra voor Leerlingenbegeleiding,
- 🔗 Kind en Gezin,
- 🔗 Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (verder: VAPH).

Dat moet ertoe leiden dat kinderen en jongeren steeds ergens terecht kunnen en dat er geen breuken zijn in de hulpverlening.

Integrale jeugdhulp betekent ook het einde van de werking van de Comités voor Bijzondere Jeugdzorg en de bemiddelingscommissies. Daarentegen zijn nieuwe diensten in het leven geroepen: de gemandateerde voorzieningen (Ondersteuningscentra Jeugdzorg en Vertrouwenscentra Kindermishandeling) en de intersectorale toegangspoort.

In de jeugdhulp wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen de rechtstreeks en de niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp.

Rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp is jeugdhulpverlening die voor iedereen toegankelijk is. Het gaat vooral over de zogenaamde brede instap, nl. de diensten waar een kind, jongere of zijn ouder z  lf naartoe kan stappen voor informatie, hulp, ondersteuning ..., zoals:

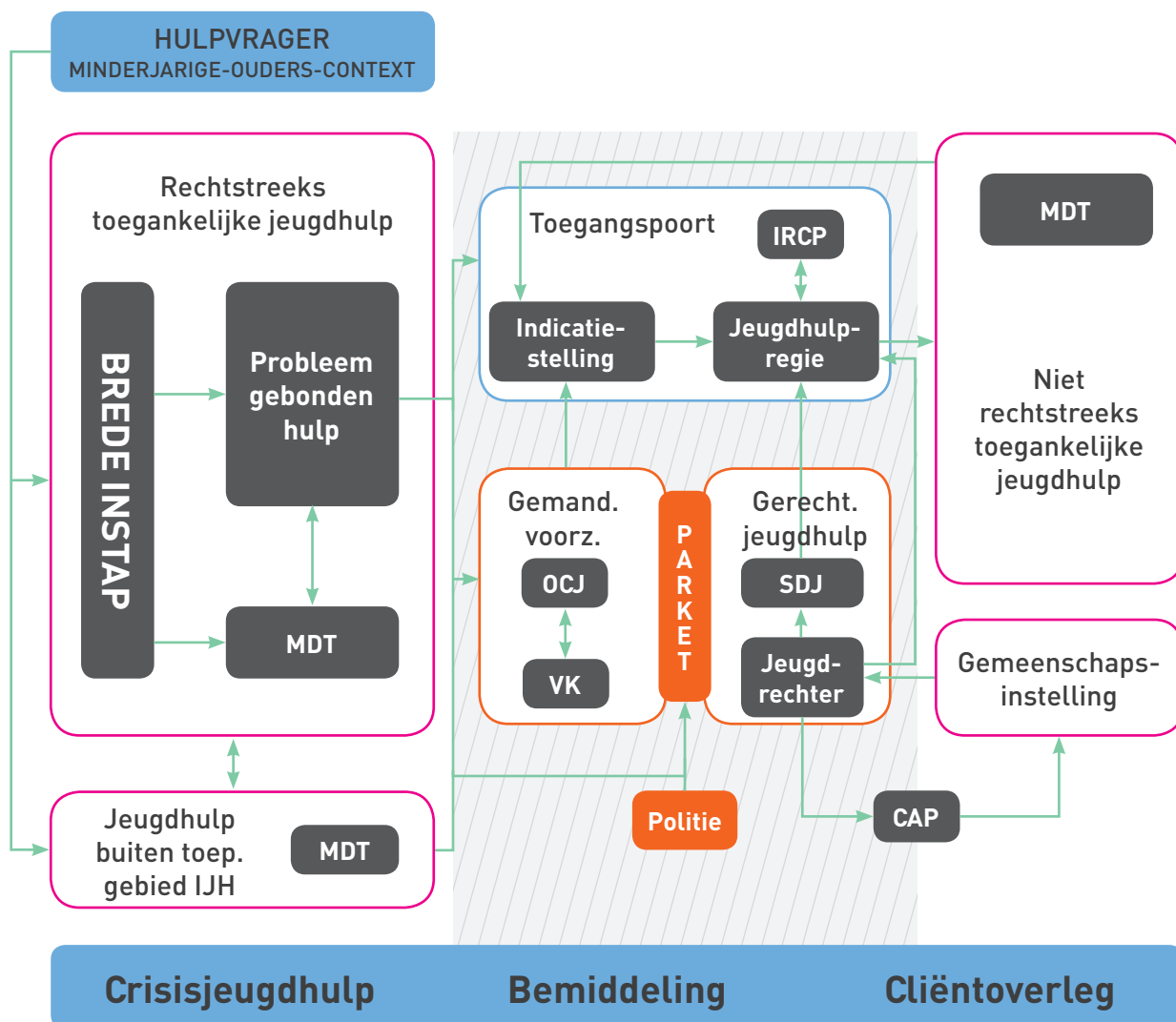
- 🔗 Huisartsen, politie, ziekenhuizen, OCMW's, sociale huizen, kinderopvang ...;
- 🔗 Inloopteams en preventieteams van Kind en Gezin;
- 🔗 Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB);
- 🔗 Centra voor Algemeen Welzijnswerk (CAW) en Jongeren Adviescentra (JAC).

Er zijn ook diensten die voor iedereen toegankelijk zijn maar gespecialiseerd zijn in bepaalde probleemgebieden:

- Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG);
- Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning (CKG);
- Rechtstreeks toegankelijke thuisbegeleiding en Diensten Ondersteuningsplan (DOP) van het VAPH.

De **niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp** is hulpverlening die enkel ingezet kan worden met het akkoord en de tussenkomst van de intersectorale toegangspoort. De hulpverlening die zich hier situeert, is erg gespecialiseerd en vaak erg intensief.

Niet alle jeugdhulp is evenwel gevat door de integrale jeugdhulp. Zo zijn er nog de kinder- en jeugdpsychiatrie, de drughulpverlening enz.

Een verregaande samenwerking tussen alle sectoren die betrokken zijn bij jeugdhulp moet ertoe leiden dat kinderen en jongeren steeds ergens terecht kunnen en dat er geen breuken zijn in de hulpverlening.

PLEEGZORG IN BEWEGING

Op 1 januari 2014 treden de door Jongerenwelzijn vergunde provinciale diensten voor pleegzorg in werking. Dit betekent een verruiming van doelgroep voor Jongerenwelzijn. Zo behoren ook meerderjarigen met een handicap of psychiatrische problematiek voortaan tot het doelpubliek. 2014 staat in het teken van een intensief parcours met de diensten, in functie van een vlotte doorstart, en van stappen richting organisatorische consolidatie en inhoudelijke verdieping.

In het kader van de Week van de Pleegzorg is de nieuw opgestarte partnerorganisatie, Partners in Pleegzorg vzw, trekker van een campagne om nieuwe pleeggezinnen te werven voor de opvang van jonge kinderen. Dit resulteert in een groot aantal geïnteresseerden voor pleegzorg. Op één week tijd stellen 317 gezinnen zich kandidaat voor pleegzorg. Dit is meer dan de helft van het aantal kandidaat-pleeggezinnen dat het hele voorgaande jaar werd bereikt via informatieavonden.

In 2014 brengt Jongerenwelzijn de problematiek van pleegkinderen zonder of met een precair verblijfsstatuut in kaart en zoekt samen met het Kruispunt Migratie-Integratie naar oplossingen om deze kinderen en jongeren, en hun pleegzorgers, een kwaliteitsvollere begeleiding te bieden. Dit gebeurt onder meer door in te zetten op expertiseondersteuning bij de diensten voor pleegzorg en pleegzorgers aangezien die regelmatig te maken hebben met juridische en praktisch-administratieve problemen bij concrete dossiers. Dit initiatief wordt door de Kinderrechten-coalitie opgepikt als inspirerende praktijk voor het werken rond etnisch-culturele diversiteit en migraties.

Verder staat in het kader van de uithuisplaatsing van kinderen en jongeren het thema 'doorstroom van jonge kinderen naar pleegzorg' hoog op de agenda. Jongerenwelzijn houdt een inhoudelijke denkoefening om na te gaan wat deze doorstroom soms bemoeilijkt en welke mogelijke oplossingen er zijn op regionaal vlak. Dat zijn bv. het verhogen van de kennis m.b.t. pleegzorg bij de medewerkers van de toegangspoorten en consulenten, het organiseren van intersectorale discussiefora, het samenzitten met alle betrokkenen rond concrete dossiers in functie van de keuze voor pleegzorg enz. In elke regio wordt hiermee aan de slag gegaan.

Tot slot gaan de diensten voor pleegzorg op zoek naar vernieuwende methodieken rond traumasensitief opvoeden en rond het bevorderen van de gehechtheidsontwikkeling van pleegkinderen in pleeggezinnen. Ook wordt sterk ingezet op de begeleiding van de gezinnen van de kinderen en jongeren in de pleegzorg, met het oog op gezinshereniging na de pleegzorg.

DE STAATSHERVORMING EN ZIJN GEVOLGEN VOOR DE GESLOTEN OPVANG

Door de zesde staatshervorming gaat het beheer van de gesloten federale centra in Everberg en Tongeren vanaf 1 januari 2015 over in Vlaamse handen, inclusief de overheveling van infrastructuur en personeel. 2014 staat volledig in het teken van de voorbereiding van deze feitelijke transitie.

Door de staatshervorming wordt het gesloten federaal centrum De Grubbe een volwaardige gemeenschapsinstelling, met een versterkte pedagogische en onderwijskundige opdracht. De opvang van uit handen gegeven jongeren in Tongeren zal op zijn beurt worden geïntegreerd in een Vlaamse aanpak, volgens een nieuw uitgewerkte en globale visie rond jeugdrecht. Intussen geldt een samenwerkingsakkoord met de federale overheid dat de continuïteit van de werking garandeert en de afstemming en regeling verzekert van de interne en externe rechtspositie van de gedetineerde jongeren.

De zesde staatshervorming geeft Vlaanderen de hefboom in handen om de wettelijke reacties op als misdrijf omschreven feiten te heroriënteren zodat die maximaal aansluiten bij de jeugdhulp.

Gesloten opvang kan enkel als dit noodzakelijk is voor de veiligheid van de maatschappij of de minderjarige.

Uitgangspunt van het nieuw decreet Jeugdrecht is een gedifferentieerd en multidimensionaal aanbod van duidelijke en constructieve reacties op delicten, met oog voor het herstel van de aangerichte schade. Gesloten opvang kan enkel als dit noodzakelijk is voor de veiligheid van de maatschappij of de minderjarige. Het beginsel van schadebeperking geldt; het niveau van rechtsbescherming van de minderjarige varieert dus volgens de mate waarin hij van zijn vrijheid is beroofd. Bij het opleggen van maatregelen wordt rekening gehouden met de ernst van de feiten en de

maturiteit van de minderjarige, met respect voor het proportionaliteitsbeginsel. Bijzondere aandacht gaat uit naar het bepalen van minimale normen voor dwang- en controlemaatregelen, voor extern toezicht en klachtenbehandeling, evenals voor inspraak en participatie.

De differentiatienota van de gemeenschapsinstellingen zette al de lijnen uit voor een herpositionering van deze voorzieningen binnen het gehele jeugdhulpverleningslandschap. Om ervoor te zorgen dat beveiligde opvang niet te laagdrempelig wordt ingezet, en om beter aan te sluiten bij de behoeften van jonge delictplegers, wordt bij de verdere modulering van het aanbod van de gemeenschapsinstellingen nog gericht gewerkt rond het voorkomen of verminderen van normoverschrijdend gedrag.

Een selectievere toegang tot de gemeenschapsinstellingen en een meer divers aanbod vraagt een duidelijke screening en toewijzing aan één of meer hulpverleningsmodules. Daarom zal Jongerenwelzijn een gesloten oriëntatiecentrum oprichten en investeren in een gedragen multidisciplinaire indicatiestelling en diagnostiek waarvan risico- en zorgtaxatie een belangrijk onderdeel is.

DE MODULERING IN EEN LAATSTE RECHTE LIJN

Na het proefproject 'multifunctionele centra' (2007 – 2012) en het daaropvolgende 'experimenteel modulair kader' (2013 – 2014) breekt in 2014 de eindfase aan van deze fundamentele hertekening van het private aanbod van Jongerenwelzijn.

Na een gefaseerde transitie wordt in 2014 reeds 95% van de organisaties erkend en forfaitair gesubsidieerd op basis van modules. Uit een grondige opvolging en een uitgebreid evaluatierapport blijkt dat niets belet om, zoals voorzien, tegen 1 januari 2015 de overstap met de volledige sector te maken. De evaluatie toont ook aan dat de overstap naar het modulair kader geen impact heeft op de bezetting van het aanbod en dat de begrote kosten in lijn zijn met de effectieve uitgaven.

Inhoudelijk hebben organisaties nu effectief de mogelijkheid om een hulpverleningstraject op maat van de hulpvraag van het kind, de jongere en zijn context waar te maken. Door de koppeling van het sectorale uitvoeringsbesluit aan het kwaliteitsdecreet krijgen de organisaties handvatten en grijpen ze kans voor het maken van eigen strategische keuzen. De verhoogde aandacht voor het begeleiden van de context in elk traject toont verder aan dat de opdeling van de typemodules contextbegeleiding in drie intensiteiten onvoldoende op de hulpverleningsrealiteit is afgestemd (zie 'De vormen van context-

begeleiding, p. 36). Praktijkervaringen leiden in 2014 ook tot een grotere afstemming van het private aanbod op de integrale jeugdhulp, onder meer door het rechtstreeks toegankelijk maken van de typemodule kortdurend crisisverblijf.

In september 2014 worden de laatste voorzieningen opgeroepen om een aanvraag in te dienen om erkend te worden als organisatie voor bijzondere jeugdzorg in een modulair kader. Dit betekent dat tegen eind 2014 alle private voorzieningen van Jongerenwelzijn - inclusief de onthaal-, oriëntatie- en observatiecentra en de centra voor integrale gezinszorg (erkend door Jongerenwelzijn vanaf 1 januari 2014) - erkend worden op basis van modules en forfaitair gefinancierd worden.

Dankzij een gemoduleerd en deels rechtstreeks toegankelijk aanbod kunnen kinderen, jongeren en hun context sneller en gericht gebruik maken van noodzakelijke en op hun vraag afgestemde ondersteuning. Bovendien creëert dit meer mogelijkheden voor een naadloze samenwerking tussen de brede instap, de gemandateerde voorzieningen en zowel de rechtstreeks als de niet-rechtstreeks toegankelijke hulpverlening, waardoor flexibel ingespeeld kan worden op veranderende hulpvragen.

JONGERENWELZIJN

IN HET NIEUWE JEUGDHULPLANDSCHAP

Het decreet Integrale jeugdhulp bepaalt onder meer de rollen die de verschillende jeugdhulpactoren moeten opnemen. Zo moet een jeugdhulpverlener, waar hij of zij zich ook bevindt, de hulpvraag detecteren en opnemen, er verder mee aan de slag gaan en deze niet zomaar loslaten. In het jeugdhulptraject kunnen er dus meerdere actoren zijn, die onderlinge afspraken kunnen en moeten maken, en zijn er verschillende knooppunten waar de hulpvragen samenkomen, zoals bij de crisismeldpunten, de gemandateerde voorzieningen of de intersectorale toegangspoort.

Jongerenwelzijn voert hierbij de directe regie, hetzij door inzet van mensen en middelen, hetzij door de beleidsopvolging van de verschillende knooppunten. Dat maakt dat ook zijn opdrachten grondig zijn gewijzigd. Waar vroeger de missie luidde: *'Wij gaan tot het uiterste voor jongeren in een moeilijke leefsituatie'* strekt de opdracht van Jongerenwelzijn zich nu uit tot alle kinderen en jongeren met een hulp- of bijstandsvraag; of het nu kinderen of jongeren met een beperking zijn, met een vraag over geestelijke gezondheidszorg of in een verontrustende situatie. Tekenend hiervoor is het samenbrengen van alle pleegzorgvragen in één enkele hand, eveneens binnen het agentschap. De werking van Jongerenwelzijn beperkt zich dus niet langer tot kinderen en jongeren in een moeilijke leefsituatie, maar reikt naar alle kinderen en jongeren in Vlaanderen die het agentschap - samen met de andere partners uit de integrale jeugdhulp - kansen wil geven.

Deze verruimde opdracht heeft zich in het agentschap vertaald in een gewijzigd organogram, in nieuwe procedures (in het bijzonder voor de intersectorale toegangspoort en de Ondersteuningscentra Jeugdzorg) en in andere erkenningen van het jeugdhulpaanbod, volgens modules, en een daarbij horende aangepaste financiering.

Tot slot zijn ook de managementorganen van de jeugdhulp in Vlaanderen zowel intersectoraal als met participatie van gebruikers en verenigingen samengesteld.

De werking van Jongerenwelzijn beperkt zich niet langer tot kinderen en jongeren in een moeilijke leefsituatie, maar reikt naar alle kinderen en jongeren in Vlaanderen die het agentschap - samen met de andere partners uit de integrale jeugdhulp - kansen wil geven.

Dieren vragen zich niet af
hoe ze strootjes moeten pakken,
hoe ze nesten kunnen plakken aan
een mensendak, hoe te graven
aan een tunnel zonder trein.
Ze maken een huis, ze kruipen erin
en zitten er dier te zijn.

Dingen vragen zich niet af
waarvoor ze hier bestaan.
Een kussen laat zich door een
denkhoofd deuken, een laken
zal niet al zijn kreuken tellen.
Dingen zijn van geduld gemaakt
en kunnen geen vragen stellen.

Joke van Leeuwen voor Wingerdbloei

KIND EN JONGERE IN DE JEUGDHULP ANNO 2014

WAT MET VERONTRUSTING?

Hulpverleners proberen zoveel mogelijk zelf om te gaan met verontrustende situaties en deze binnen de vrijwillige hulpverlening te houden. Maar soms lukt dat niet en is de situatie zo onveilig of bedreigend (geworden) dat de hulpverlener het Ondersteuningscentrum Jeugdzorg (OCJ) inschakelt om hem bij te staan in de hulpverlening. Ook het kind of de jongere zelf, zijn ouders of zijn vertrouwenspersoon kunnen rechtstreeks bij het OCJ aankloppen wanneer de hulpverlening vastloopt.

Het OCJ heeft **vier kerntaken**:

- ☞ consult bieden aan hulpverleners: het verlenen van advies en aanreiken van handvatten in het omgaan met verontrusting;
- ☞ onderzoeken of het nodig is dat de overheid tussenkomt in de hulpverlening (= maatschappelijke noodzaak);
- ☞ hulpverlening opstarten of lopende hulpverlening mee opvolgen;
- ☞ doorverwijzen naar het Openbaar Ministerie wanneer gerechtelijke jeugdhulp nodig is.

De taken van het Ondersteuningscentrum Jeugdzorg worden uitgevoerd door consultants. Elke consultant volgt de situatie van een aantal kinderen en jongeren persoonlijk op. Gezien het ingrijpende karakter van een interventie vanwege de overheid, worden beslissingen steeds in multidisciplinair teamverband genomen.

Zolang de hulp via het OCJ loopt, is er sprake van vrijwillig aanvaarde jeugdhulp. Het is geen gedwongen (gerechtelijke) jeugdhulp. Maar eens bij het OCJ kan

een kind, jongere of ouder toch niet zomaar beslissen om de hulp te veranderen of stop te zetten. Daarover wordt samen beslist, in onderling overleg.

Als er gevaar dreigt of als het echt niet meer lukt om samen verder te werken in de vrijwillige jeugdhulp, kan het OCJ op elk moment het dossier naar het Openbaar Ministerie (jeugdparket) doorsturen.

¹"Kato is enkele maanden oud. Al tijdens de zwangerschap leed de mama aan angsten en onzekerheid. Daarom kreeg ze begeleiding van de sociale dienst en opvolging van een psycholoog van het ziekenhuis. Na de bevalling blijkt dat de mama moeilijk een band kan aangaan met haar baby. Bij hun vertrek uit het ziekenhuis stemt ze in met een vroedvrouw aan huis en neemt de papa vakantie om extra te ondersteunen. Een week later wordt de baby evenwel opnieuw opgenomen in de pediatrie omdat de mama de situatie niet meer aankan. Een opname moeder-kind in een psychiatrisch ziekenhuis wordt voorgesteld. Eerst weigert de mama, maar uiteindelijk gaat ze toch akkoord. Tijdens de opname wordt duidelijk hoe negatief de moeder staat tegenover haar dochter. Ze mijdt contact, laat de basiszorg veelal over aan anderen en spreekt heel afstandelijk over haar kind in termen van 'een last', 'neem maar mee, ik moet het niet meer' ... De papa geeft zijn vrouw slechts weinig steun in het aanvaarden van hulp. Hij wil zelf liever geen verdere opname van zijn vrouw omdat hij dan alleen thuis is. Toch geeft hij aan zijn dochter niet kwijt te willen. Het psychiatrisch ziekenhuis vindt de situatie op het randje om thuisbegeleiding op te starten. Indien zij merken dat het onveilig wordt voor de baby, zullen zij overgaan tot gedwongen opname. De mama en haar kind keren daarop terug naar huis. Daarbij krijgt het gezin thuisbegeleiding van het centrum moeder en baby van het psychiatrisch ziekenhuis. Moeder aanvaardt ook kraamhulp en extra huisbezoeken van Kind en Gezin. Er is verder wekelijkse opvolging bij de pediatr en de sociale dienst. De mama gaat binnenkort weer aan de slag en wil alle hulpverlening stopzetten. Volgens de hulpverlening is dit nu nog te vroeg, aangezien deze fase opnieuw een aantal risico- of stressmomenten met zich meebrengt (combinatie werk en gezin, opstart crèche, vermoedelijk ziekte van dochter bij opstarten van de crèche ...). Daar alle hulpverlening wordt stopgezet en men er niet in slaagt de ouders verder te overtuigen van de noodzaak, wordt een aanmelding gedaan bij het OCJ."

¹Noot: de namen in de casussen van dit jaarverslag zijn telkens fictieve namen. De casussen zelf zijn deels fictief en deels gebaseerd op echte situaties.

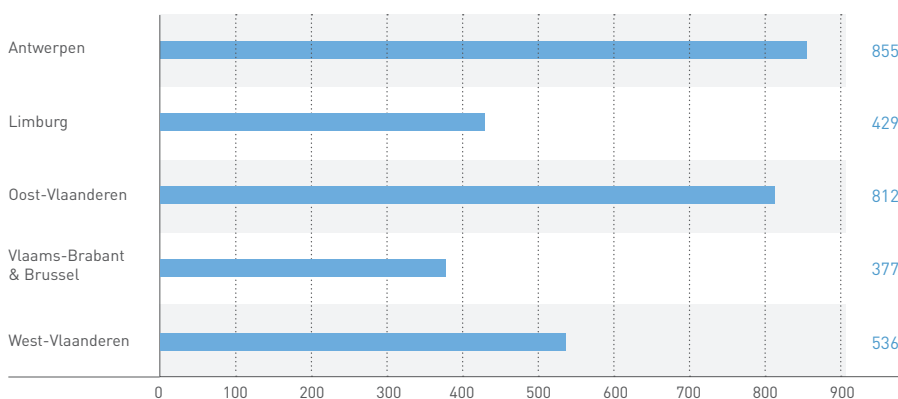
Cijfers Ondersteuningscentra Jeugdzorg

De cijfers in dit deel beslaan de periode van 1 maart tot en met 31 december 2014.

Instroom Ondersteuningscentra Jeugdzorg

Er zijn in totaal 3.009 aanmeldingen bij het OCJ.

Aantal aanmeldingen bij het OCJ NAAR REGIO

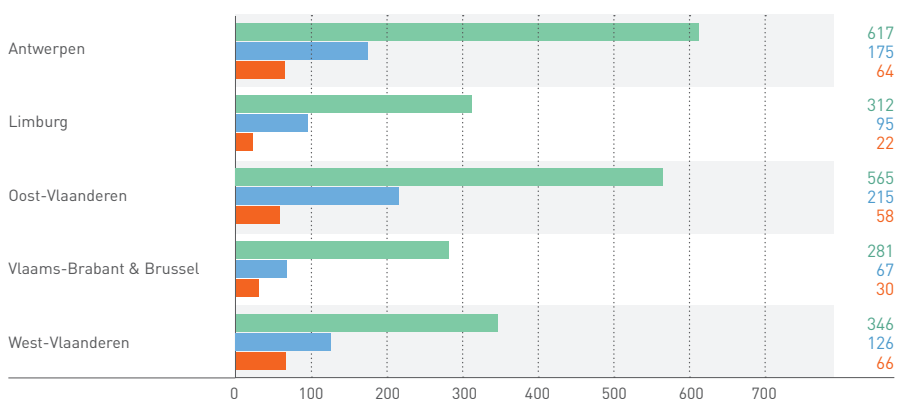

De meeste aanmeldingen gebeuren in regio Antwerpen en regio Oost-Vlaanderen.

Er kunnen meerdere aanmelders zijn voor één aanmelding. In de voornoemde periode zijn er in totaal 3.039 aanmelders bij het OCJ.

//////

Aantal aanmelders bij het OCJ NAAR REGIO

De meeste aanmelders bevinden zich in de regio's Antwerpen en Oost-Vlaanderen.

- Aanmelder geen partner IJH
- Aanmelder partner IJH
- Aanmelder cliëntsysteem

In bijna 70% van de gevallen zijn de aanmelders partners buiten de integrale jeugdhulp. In het overgrote deel van deze gevallen (82,6%) gaat het om het parket. Andere partners buiten de integrale jeugdhulp zijn bv. een algemeen ziekenhuis, een zelfstandig hulpverlener (psycholoog, logopedist ...), OCMW, een psychiatrisch ziekenhuis, politie, school, huisarts enz.

Iets meer dan 22% van de aanmelders zijn partners binnen de integrale jeugdhulp. Dit zijn vooral jeugdhulpverleners van de CLB's (56,2%) en Jongerenwelzijn (20,9%), in mindere mate ook van Kind en Gezin, VAPH, Algemeen Welzijnswerk en de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg.

Er zijn ook nog aanmelders uit het cliëntsysteem. Dit zijn personen of instanties die het kind, de jongere of zijn context hebben doorverwezen naar het OCJ zonder deze te begeleiden in het proces.

Consultteam

Eén van de taken van het OCJ omvat het geven van consult aan jeugdhulpaanbieders. Die consultfunctie is erop gericht om hen te informeren over de werking van het OCJ, om de verontrusting helder te krijgen en om na te gaan welke stappen er nog gezet kunnen worden alvorens een aanmelding te doen.

Tussen 1 maart en 31 december 2014 zijn er in totaal 1.252 consultvragen, wat aangeeft dat jeugdhulpaanbieders stilaan goed op de hoogte zijn van deze mogelijkheid.

Regio	Aantal
Antwerpen	276
Limburg	247
Oost-Vlaanderen	254
Vlaams-Brabant en Brussel	249
West-Vlaanderen	226
Totaal	1.252

PLEEGZORG IN BEELD

“Elke maand komt er wel een vraag vanuit het verenigingsleven of het rusthuis om een handje toe te steken. Maar onze meeste ‘vrijwilligerstijd’ steken we nog altijd in pleegzorg. Niet dat we ons vrijwilligers noemen natuurlijk. Als je al meer dan 40 jaar aan pleegzorg doet, dan blijf je dat uiteraard doen ‘uit vrije wil’, maar dan ben je toch wel een beetje familie geworden.

Als jong koppel zonder eigen kinderen vingen wij vroeger regelmatig thuis kinderen op, onder andere uit de bidonvilles van Parijs. Toen vroegen wij ons af of er hier in België ook kinderen waren die een tweede thuis fijn zouden vinden. Om een lang verhaal kort te houden: vlak voor Kerstmis 1975 mochten we Charlotte, toen twee jaar, ophalen uit een tehuis in West-Vlaanderen. Intussen woont Charlotte, als 42-jarige vrouw met een verstandelijke beperking, nog steeds en naar ieders tevredenheid in ons gezin. In feite was dit niet helemaal de bedoeling, maar door haar beperkingen lukt het zelfstandig wonen niet voor haar, en we voelen zo goed dat ze hier graag woont, en dus doen wij rustig verder in de zorg voor Charlotte.

Samen hebben we al een heel lange weg afgelegd en leerden we heel veel van elkaar. Nu zijn zowel zij als wij op een leeftijd gekomen dat we vooral genieten van samen leuke dingen te doen, te gaan wandelen of winkelen en dat we veel babbelen over haar leefwereld. Dat kleine meisje, met haar vele mogelijkheden maar ook haar beperkingen, mogen helpen om volwassen te worden, dat geeft ons telkens bij iedere stap nog een warm gevoel en zoveel meer zin aan ons persoonlijk leven. Neen, we worden er financieel niet rijk van, maar toch maakt het ons zoveel rijker.”

**Suzy, 69 jaar, gepensioneerd
en Eric, 68 jaar, gepensioneerd,
pleeggezin van Charlotte**

Cijfers Pleegzorg

Op 31 december 2014 zijn er in totaal 5.325 pleegzorgsituaties in Vlaanderen. Binnen die groep zijn er ongeveer 350 volwassen pleeggasten.

De grootste groep vormt de perspectiefbiedende pleegzorg met 4.565 pleegzorgsituaties (86%). Het doel hiervan is het bieden van een stabiel leefklimaat aan een kind, jongere of gast door een langdurig verblijf in een pleeggezin.

De ondersteunende pleegzorg (419 of 8%) en de perspectiefzoekende pleegzorg (341 of 6%) vormen

de minderheid van de pleegzorgsituaties. Ondersteunende pleegzorg omvat een kortstondig verblijf in een pleeggezin, bv. een weekend, een vakantie of om een acute nood of crisis op te vangen. De perspectiefzoekende pleegzorg is er dan weer op gericht om het pleegkind of de pleeggast snel te oriënteren en te begeleiden naar een duidelijke en duurzame oplossing. Dit kan zijn: terug naar huis, naar een voorziening, zelfstandig wonen ... of een langdurig verblijf in een pleeggezin.

GESPECIALISEERDE HULP NODIG?

Sinds 1 maart 2014 is er één intersectorale toegangspoort in elke regio die de brug vormt tussen de rechtstreeks en de niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp.

De toegang tot de niet-rechtstreeks toegankelijke hulp hangt af van een beoordeling van de hulpvraag door de toegangspoort, omdat deze hulp langduriger, intensiever en gespecialiseerder is dan de rechtstreeks toegankelijke hulp (bv. een internaat voor kinderen met een handicap, een pleeggezin, ...). De beoordeling door de toegangspoort is ook nodig voor tussenkomsten inzake hulpmiddelen of aanpassingen in huis bij kinderen of jongeren met een handicap.

De toegangspoort vormt de brug tussen de rechtstreeks en de niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp.

De toegang tot de niet-rechtstreeks toegankelijke hulp verloopt via een hulpverlener of een gemandateerde voorziening die hiervoor een aanvraagdokument indient bij de toegangspoort als contactpersoon-aanmelder. De toegangspoort beschikt over twee teams voor de verdere afhandeling van de aanvraag:

👉 Het **team indicatiestelling** bepaalt op welke soort hulp het kind of de jongere recht heeft (opvang en begeleiding, pleegzorg, diagnostiek...) en tot wanneer. Is dit volgens het kind of de jongere niet wat hij nodig heeft, dan kan hij om een tweede mening vragen. In dat geval zal het team indicatiestelling van de toegangspoort uit een andere regio de hulpvraag opnieuw bekijken.

👉 Het **team jeugdhulpregie** zegt waar het kind of de jongere voor deze hulp terecht kan. Het bekijkt welke voorzieningen de hulp die het kind of de jongere nodig heeft, aanbieden. Het kind of de jongere en zijn ouders kunnen hun voorkeur uiten voor een bepaalde voorziening, maar kunnen ook eerst de verschillende voorzieningen bezoeken voor ze een keuze maken.

Zodra de hulpverlening is gestart en als het kind of de jongere en zijn ouders geen andere hulpvraag meer hebben bij de toegangspoort, wordt het dossier daar afgesloten. De toegangspoort volgt de hulpverlening dus niet verder op. Is de termijn voor de hulpverlening afgelopen en heeft het kind of de jongere toch nog hulp nodig, of wil het kind of de jongere een andere voorziening voor zijn hulp, dan moet dit opnieuw aangevraagd worden aan de toegangspoort. Dat is ook het geval als een jongere 18 is en nog steeds hulpverlening nodig heeft.

“Sam (15 jaar) wordt aangemeld bij de intersectorale toegangspoort voor de verlenging van een eerdere maatregel. Zijn ouders zijn gescheiden toen hij nog een baby was. Intussen hebben beiden een nieuwe en stabiele relatie. Sam vertoont zwaar grensoverschrijdend gedrag naar beide ouders. Hij heeft het moeilijk met gezag, regels en afspraken. Hij kan daarbij hevig fysiek en verbaal reageren, hij liegt en manipuleert zijn omgeving om zijn zin te krijgen. Zo verzint hij verhalen om de ouders tegen elkaar uit te spelen. Ook loopt hij regelmatig weg. Alle vertrouwen is dus zoek.

In het verleden kreeg hij reeds ambulante begeleiding bij verschillende psychologen maar resultaten bleven uit. Zijn ouders gaven aan dat er nood is aan een residentiële vorm van hulpverlening, voor verdere diagnostiek en behandeling. Daarop volgde een aanmelding bij het UZ Gent, kinder- en jeugdpsychiatrie. Dat leidde tot een doorverwijzing naar een behandeling in een observatie- en behandelingscentrum waar hij momenteel nog verblijft. Ook daar blijft hij probleemgedrag stellen: zoals weglopen, liegen ... Hij heeft geen enkel schuldbesef of probleeminzicht. Er wordt dan ook een verlenging van de maatregel gevraagd, om het functioneren van Sam in groepsverband verder te observeren, in combinatie met gepaste individuele begeleiding. Zonder behandeling bestaat er een groot risico op de verdere ontwikkeling van een persoonlijkheidsstoornis.”

Cijfers intersectorale toegangspoort

Aanmeldingen bij de toegangspoort

De cijfers hieronder slaan op de periode van 1 maart tot en met 31 december 2014.

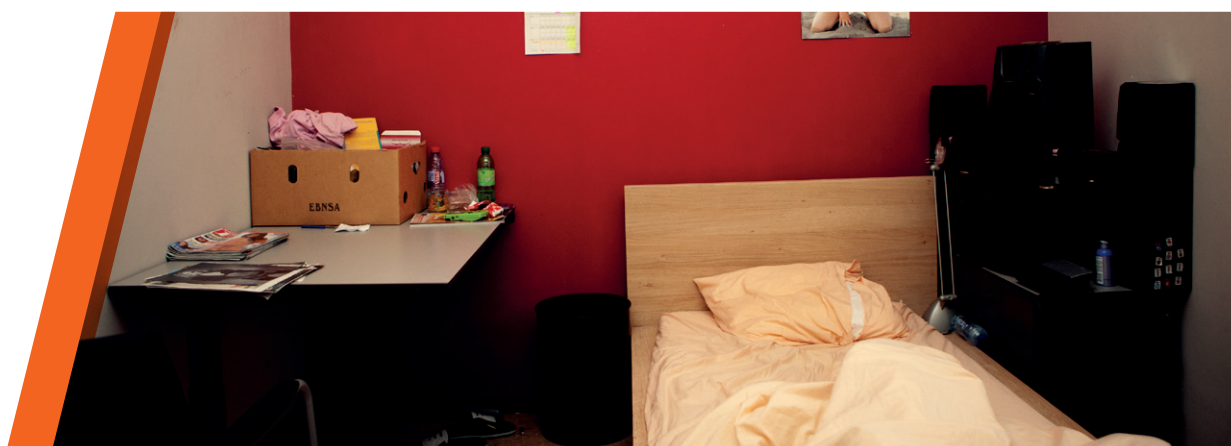
In totaal worden in die periode 12.600 kinderen en jongeren aangemeld bij de intersectorale toegangspoort.

Voor eenzelfde kind of jongere kunnen verschillende A-documenten worden ingediend, soms bij een

andere regionale toegangspoort, soms door een andere contactpersoon-aanmelder.

De totaalcijfers geven telkens het uniek aantal kinderen en jongeren weer, dit is dus niet altijd gelijk aan de som van de onderliggende categorieën.

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant & Brussel	West-Vlaanderen	TOTAAL
Multidisciplinair team (OOOC, OBC, COS, ...)	422	217	836	309	473	2.257
(Niet-)rechtstreeks toegankelijke voorziening	1.676	557	855	683	980	4.748
Gemandateerde voorziening	497	414	596	248	448	2.198
Sociale dienst voor gerechtelijke jeugdhulpverlening	1.279	440	1.147	416	633	3.901
Totaal	3.724	1.555	3.327	1.589	2.434	12.600

Kinderen en jongeren met een indicatiestellingsverslag

De cijfers hieronder slaan op de periode van 1 maart tot en met 31 december 2014.

Een kind of jongere kan een indicatiestellingsverslag krijgen waarin meerdere typemodules opgenomen zijn.

De totaalcijfers geven telkens het uniek aantal kinderen en jongeren weer, dit is dus niet altijd gelijk aan

de som van de onderliggende categorieën.

In 2014 krijgen in totaal 11.596 kinderen en jongeren een indicatiestellingsverslag.

Aantal kinderen en jongeren met een indicatiestellingsverslag NAAR REGIO EN HULPVERLENING

Sector geïndiceerde typemodules	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant & Brussel	West-Vlaanderen	TOTAAL
Algemeen welzijnswerk	54	20	49	16	21	160
Jongerenwelzijn	2.158	847	1.888	795	1.417	7.090
Intersectoraal*	975	377	669	368	559	2.945
Kind en Gezin	209	55	133	32	61	489
VAPH	810	412	994	384	639	3.235
Totaal	3.343	1.389	3.257	1.364	2.240	11.569

*Intersectorale typemodules zijn intersectoraal afgestemde typemodules die in twee of meerdere sectoren aangeboden worden. Momenteel gaat dit om de typemodules pleegzorg en crisisjeugdhulp.

//////////

Kinderen en jongeren aangemeld en/of op een wachtlijst van een voorziening

De cijfers hieronder geven een momentopname weer op 31 december 2014.

Een kind of jongere kan voor meerdere typemodules op hulp wachten. Voor elke totaalcijfer wordt telkens het uniek aantal kinderen en jongeren weergegeven, dit is dus niet altijd gelijk aan de som van de onderliggende categorieën.

Op 31 december 2014 zijn er in totaal 7.427 kinderen en jongeren die aangemeld zijn en/of op een wachtlijst van een voorziening staan.

Aantal kinderen en jongeren aangemeld en/of op een wachtlijst van een voorziening NAAR REGIO EN SECTOR

Sector	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant & Brussel	West-Vlaanderen	TOTAAL
Jongerenwelzijn	976	164	657	402	708	2.907
Intersectoraal	225	79	92	115	189	700
Kind en Gezin	76	19	30	17	19	161
VAPH	1.357	492	931	394	786	3.960
Totaal	2.514	736	1.643	890	1.644	7.427

////////////////////////////////////

NAAR DE JEUGDRECHTER

De sociale diensten voor gerechtelijke jeugdhulpverlening opereren binnen de gedwongen hulpverlening. Daar komen de dossiers terecht van minderjarigen en hun gezin bij wie het welzijn en/of de veiligheid van de minderjarige in het gedrang komt en waar geen akkoord is van de minderjarige en/of zijn ouders met de noodzakelijk geachte hulpverlening.

Ook minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, worden begeleid door de sociale dienst na vordering van de jeugdrechter door het Openbaar Ministerie. De consultants van de sociale dienst onderzoeken dan in opdracht van de jeugdrechter de situatie, geven advies rond welke gedwongen maatregel de jeugdrechter kan nemen en volgen het verdere verloop van de hulpverlening op. Zij vormen dus de rode draad binnen het gehele hulpverleningsproces van de minderjarigen voor wie een gerechtelijke maatregel loopt.

In 2014 verandert heel wat voor deze diensten, in het bijzonder door de implementatie van het decreet Integrale jeugdhulp. De sociale diensten voor gerechtelijke jeugdhulpverlening moeten daarbij hun werkwijze aanpassen aan de nieuwe processen en organen die tot stand zijn gekomen in heel Vlaanderen. Een hele uitdaging die zeker niet onderschat mag worden.

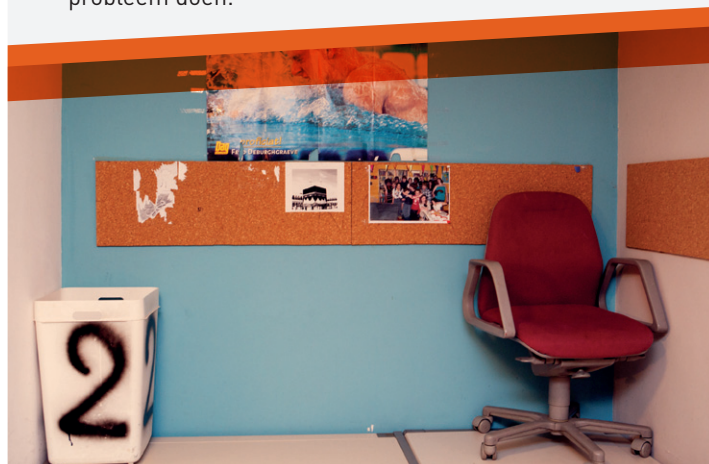
Het combineren van maatregelen maakt dat de sociale dienst en de jeugdrechter zorg op maat kunnen aanbieden en dat ze flexibel kunnen inspelen op complexe situaties.

Ook de opdracht en positie van de sociale diensten verandert. Zo schrijft het nieuwe decreet voor dat de sociale dienst verantwoordelijk is voor het onderzoek naar de mogelijkheid tot en de organisatie van vrijwillige hulpverlening. Deze taak werd vroeger vooral opgenomen door de Comités voor Bijzondere Jeugdzorg en de bemiddelingscommissies. Als erkend multidisciplinair team binnen de integrale jeugdhulp is daarenboven extra geïnvesteerd in het vergroten van de expertise ter zake.

Het nieuwe decreet geeft ook meer mogelijkheden. Het combineren van maatregelen maakt dat de sociale dienst en de jeugdrechter - nog meer dan vroeger - zorg op maat kunnen aanbieden aan de minderjarige en zijn context, en dat ze flexibel kunnen inspelen op complexe situaties. De uitbreiding van het maatregelenpakket bij een hoogdringende vordering draagt hier toe bij.

“Na de geboorte van Igor (nu 15) krijgt zijn gezin een tijd lang hulp van een dienst thuisbegeleiding aangezien beide ouders kampen met een drugverslaving. Omdat papa aanhoudend in conflict komt met de hulpverlening, gaat de vrijwillige hulpverlening over naar gerechtelijke hulpverlening. De jeugdrechter plaatst Igor jarenlang in pleegzorg bij zijn grootouders. Als de thuissituatie positief evolueert, keert hij terug naar huis en stopt de opvolging.

De ouders gaan evenwel uiteen en er ontstaat een vechtscheiding. Igor verhuist voortdurend tussen hen. Volgens papa is mama een onstabiele, drugverslaafde vrouw. Volgens mama is papa agressief en veel te streng in de opvoeding van zijn zoon. Igor is explosief, soms gewelddadig - zowel in woorden als in daden - en vertoont ook ander probleemgedrag. Zo is hij recent betrapt op een kruimeldiefstal waardoor hij (opnieuw) is aangemeld bij het parket. Tijdens het politieverhoor verklaart hij dat hij thuis is weggelopen omdat hij de ruzies met zijn moeder niet langer aankan. Moeder ontkent alle problemen. Ze wenst geen tussenkomst van een dienst en zegt geen hulp of steun nodig te hebben bij de opvoeding van haar zoon. Vader zegt dat zijn zoon bij hem welkom is. Hij wil meewerken aan eventuele hulpverlening maar vindt het niet noodzakelijk dat er iets geïnstalleerd wordt. Igor zelf wil opnieuw bij zijn papa gaan wonen en het daar nog een kans geven. Hij wil opnieuw naar school gaan en iets aan zijn agressieprobleem doen.”

Cijfers sociale diensten voor gerechtelijke jeugdhulpverlening

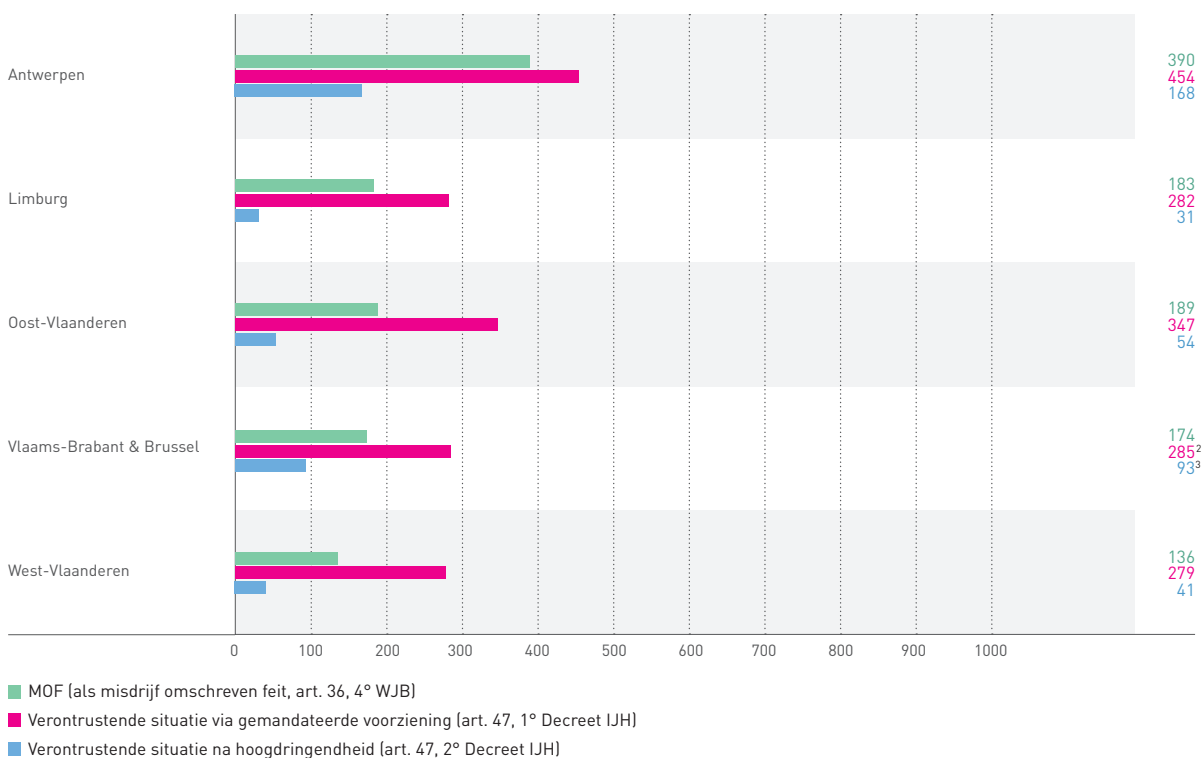
De cijfers in dit deel slaan op de periode van 1 maart tot en met 31 december 2014.

Instroom sociale diensten voor gerechtelijke jeugdhulpverlening

De meeste aanmeldingen bij de sociale diensten voor gerechtelijke jeugdhulpverlening gebeuren via de gemandateerde voorzieningen, naar aanleiding van een verontrustende situatie.

In 2014 worden in totaal 3.106 kinderen en jongeren aangemeld bij de sociale diensten.

Aantal aanmeldingen bij sociale diensten voor gerechtelijke jeugdhulpverlening NAAR REGIO

Op regionaal vlak is de instroom het grootste in regio Antwerpen.

²Inclusief voor Brussel: minderjarige in gevaar (art.8, Ordonn.): 43 in 2014

³Inclusief voor Brussel: POS na hoogdringendheid (art. 9, Ordonn.): 18 in 2014

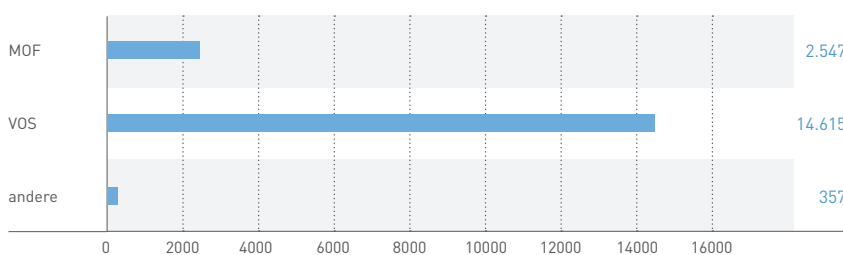
Aantal kinderen en jongeren met een maatregel wegens MOF (als misdrijf omschreven feit) of VOS (verontrustende situatie)

In 2014 zijn de sociale diensten voor gerechtelijke jeugdhulpverlening betrokken bij in totaal 16.776 kinderen en jongeren met een maatregel.

Het gaat over 2.547 kinderen of jongeren met een maatregel in het kader van MOF en 14.615 kinderen en jongeren met een maatregel in het kader van VOS.

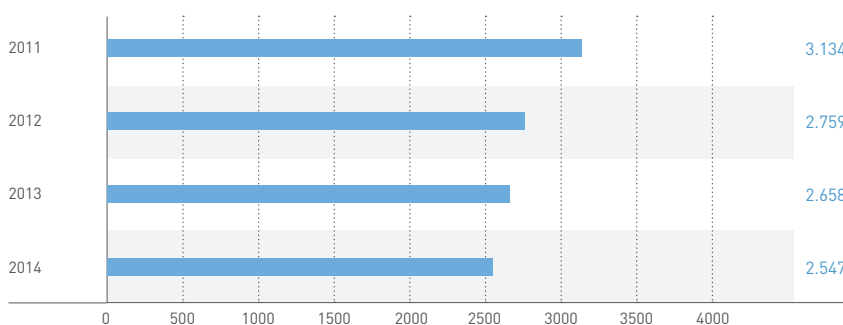
Het totaalcijfer geeft het uniek aantal kinderen en jongeren weer met een maatregel MOF of VOS. Aangezien kinderen en jongeren in eenzelfde jaar zowel een maatregel MOF als een maatregel VOS kunnen krijgen, is het totaalcijfer niet gelijk aan de som van de onderliggende categorieën.

Aantal minderjarigen met een maatregel in 2014

Het totaalcijfer geeft het uniek aantal kinderen en jongeren weer met een maatregel MOF of VOS.

Aantal minderjarigen met een MOF-maatregel

Wat de MOF-maatregelen betreft, blijkt dat het aantal minderjarigen met een MOF-maatregel al meerdere jaren op rij daalt.

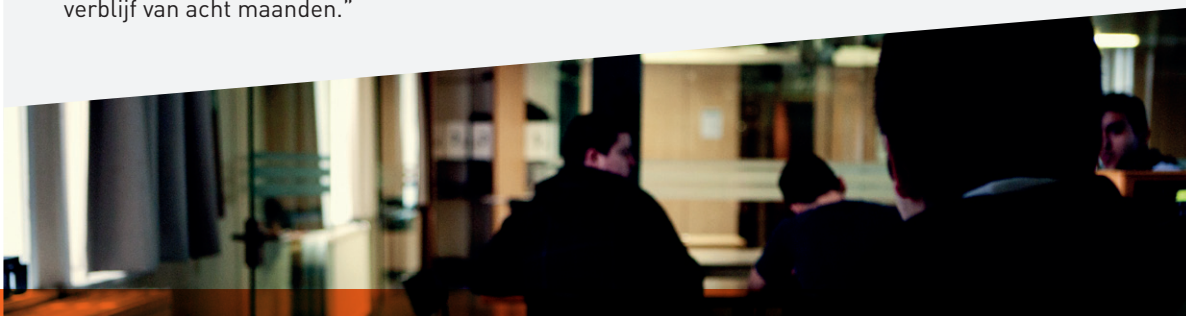
NOOD AAN BEVEILIGDE OPVANG?

“Tom wordt geplaatst in een gemeenschapsinstelling, omwille van zorgwekkend druggebruik en van bedreigingen en woede-uitbarstingen thuis en in de voorziening waar hij verblijft. Hij heeft geen school noch dagbesteding. Zijn moeder heeft nood aan rust en wil meer afstand van haar zoon.

Na een kort verblijf in de onthaalleefgroep stroomt Tom door naar een begeleidingsleefgroep. Daar blijkt hij moeite te hebben om in groep samen te leven. Tom zoekt ieders grens op waardoor er regelmatig discussies en conflicten zijn. Ook in het werken rond eigen risico- en beschermende factoren valt deze uitdagende houding op: doordrammen, roepen, huilen ... Via gesprekken met Tom en multidisciplinair overleg proberen de begeleiders zijn gedrag te begrijpen. Er is het vermoeden dat hij een grote behoefte aan veiligheid en hechting heeft. Zo ervaart hij veel stress in het omgaan met (nieuwe) situaties, onbekende mensen en overgangsmomenten. Op groepsniveau (leefgroep, onderwijs) krijgt Tom stevige en duidelijke grenzen aangeboden. Hij wordt aangesproken op zijn gedrag maar ondanks de moeilijkheden blijven begeleiders in relatie met hem. Tom verwoordt dit later als ‘ik mag er zijn / ik was welkom in de leefgroep’.

Tom werkt bij de psychologe rond emotieregulatie. Zo leert hij om minder overspoeld te raken door zijn emoties. De gesprekken gaan ook over grenzen en het meer controle krijgen over eigen gedrag. Tom wordt tegelijkertijd aangemeld bij het outreachteam van het nabijgelegen psychiatrisch centrum. De gesprekken met deze psychologe zijn ondersteunend (het plaatsen van gebeurtenissen uit het verleden, zoals de zelfmoord van zijn vader) en verlopen op zijn tempo. Samen met de individuele begeleider en de maatschappelijk werker wordt gekeken wie in de context, naast de moeder, nog van betekenis kan zijn voor Tom, zoals de grootouders, een vriend van de familie, een vriendin van Tom en haar ouders en het jeugdhuis.

Na een aantal weken is een positieve evolutie merkbaar in Toms gedrag. Er vindt een rondetafelgesprek plaats. Tom stelt eigen krachten, beschermende factoren en risico's voor, evenals doelstellingen voor verder verblijf en zijn traject. Hij kan zelf aangeven meer tijd nodig te hebben om aan zichzelf te werken en om de relatie met zijn moeder te verbeteren. Moeder merkt de evolutie in Tom op en haar vertrouwen groeit weer aan. Hij mag regelmatig tijdens de weekends blijven slapen. In de latere fasen van zijn verblijf start Tom met extern schoollopen (4 dagen) en dagbesteding. Hij gaat één dag per week werken in het jeugdhuis. Tom wordt aangemeld bij een voorziening voor TCK – BZW (trainingscentrum voor kamerbewoning – begeleid zelfstandig wonen) in de buurt van zijn moeder. Ambulante psychiatrische ondersteuning vanuit de For-K (forensische kinderdienst van een psychiatrisch ziekenhuis) helpt hem om de overgang te maken van de sterk gestructureerde setting in de gemeenschapsinstelling naar een vrijere omgeving. Tom zal binnenkort de instelling verlaten, na een verblijf van acht maanden.”

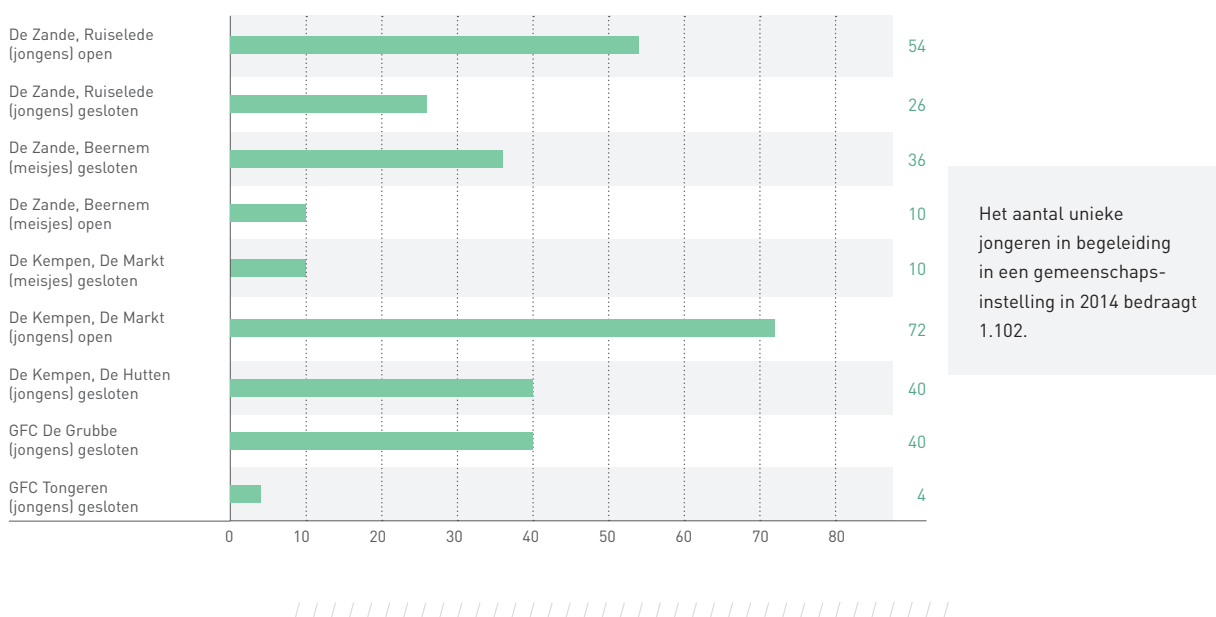

Cijfers gemeenschapsinstellingen

Capaciteit van de gemeenschapsinstellingen en de gesloten federale centra (GFC)

De totale capaciteit van de gemeenschapsinstellingen en de gesloten federale centra bedraagt 292 plaatsen op 31 december 2014.

Capaciteit gemeenschapsinstellingen en gesloten federale centra

Gemiddelde verblijfsduur (in dagen) van de beëindigde opnames, exclusief time-outs

	2014
Campus De Hutten	138
Campus De Markt	138
Campus Beernem	129
Campus Ruiselede	149
GFC De Grubbe	39

Gemiddelde verblijfsduur (in dagen) van de beëindigde time-out opnames

Sinds 2011 bieden de gemeenschapsinstellingen een time-out mogelijkheid aan voorzieningen. Zo willen de gemeenschapsinstellingen een vastgelopen begeleidings- of behandelingstraject deblokkeren door een korte afkoelings- en bezinningsperiode te bieden in een beveiligde setting. Einddoel is het herstel van de hulpverleningsrelatie en de heroriëntering van de jongere naar de voorziening van herkomst. Het gaat om jongeren die vaak kampen met mentale beperkingen of een profiel hebben dat veeleer aansluit bij psychiatrische zorgverlening.

Concreet is time-out mogelijk in gemeenschapsinstelling De Kempen, campus De Markt, en in gemeenschapsinstelling De Zande, campus Ruiselede. In 2014 bedraagt de gemiddelde verblijfsduur van de jongeren in time-out telkens 13 dagen.

WAT IN NOODSITUATIES?

De aansturing van de crisisnetwerken situeert zich sinds 2014 binnen Jongerenwelzijn, door het nieuwe decreet Integrale jeugdhulp. Inhoudelijk heeft dit niet meteen een impact op de organisatie van de crisisnetwerken. Toch zijn in het nieuwe decreet enkele nieuwigheden opgenomen, waarbij bepaalde regionale praktijken geregulariseerd zijn en uitgebreid naar alle crisisnetwerken.

Een jeugdmagistraat die geconfronteerd wordt met een kind of jongere in crisis, kon deze vroeger formeel niet aanmelden bij de crisisnetwerken. Dat is nu wel mogelijk. Ook ouders, kinderen of jongeren konden in het verleden niet zelf aanmelden bij de crisisnetwerken. Dat kan sinds 1 maart 2014 wel, op voorwaarde dat er geen hulpverlener bereikbaar is op het moment van de crisis. Ook hoogdringende situaties – waar kinderen en jongeren onmiddellijk bescherming nodig hebben maar waar iemand van het gezin geen instemming wil verlenen voor crisishulp – kunnen aangemeld worden bij het crisisnetwerk. Crisishulp is dus ook mogelijk in een gerechtelijk kader, op beslissing van de jeugdrechter. Die wijzigingen blijken meteen ook uit de cijfers. Jeugdmagistraten, zowel parket als jeugdrechters, en kinderen of jongeren hebben veelvuldig crisissituaties aangemeld.

Sinds 1 maart 2014 moet iedereen met een vraag voor crisishulp aan huis, zich wenden tot het crisismeldpunt in de regio. Dit crisismeldpunt beheert de hele capaciteit van de werkvorm en koppelt de vraag met de meest dringende en grootste nood aan het beschikbare aanbod.

Sinds 1 maart 2014 moet iedereen met een vraag voor crisishulp aan huis, zich wenden tot het crisismeldpunt in de regio.

Na de crisishulp is soms nog verdere hulpverlening nodig. Deze hulp kan al dan niet rechtstreeks toegankelijk zijn. Als niet-rechtstreeks toegankelijke

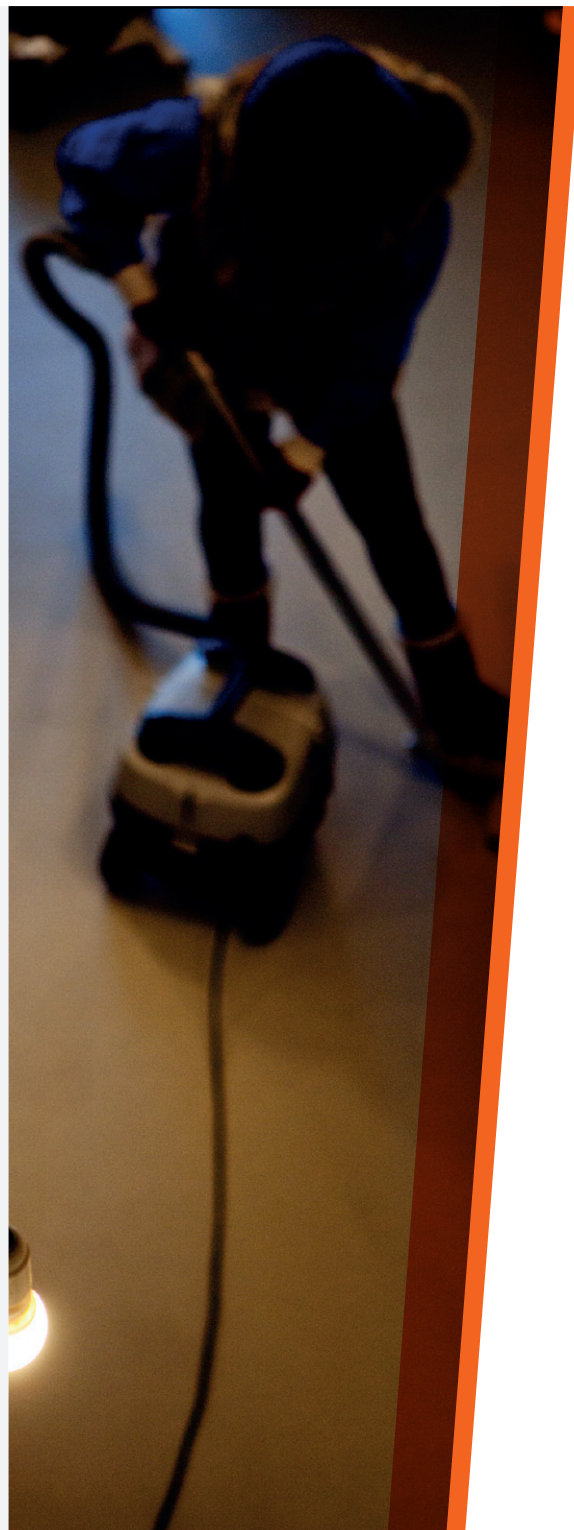
hulp noodzakelijk is, kan het crisismeldpunt onder bepaalde voorwaarden een aanmelding doen voor een versnelde procedure (VIST-CJ) bij de intersectorale toegangspoort om een naadloos traject mogelijk te maken.

In 2014 is een beleidsrapport opgemaakt, waarin de werklust van de meldpunten, de benutting van het aanbod crisishulp en de werking van de crisisnetwerken in kaart zijn gebracht. Dit leidt in 2015 tot een versterking van de crisismeldpunten, een uitbreiding van de capaciteit voor interventie en begeleiding en de oprichting van een ad hoc werkgroep crisis die zal werken rond de professionalisering van de crisisnetwerken.

“Een huisarts ontvangt de alleenstaande vader van Karel (10) en Klara (15 jaar). De vader maakt een uitgeputte indruk. In het gesprek geeft hij aan dat er veel conflicten zijn met Klara. Zij tast steeds de grenzen af, houdt zich niet aan afspraken, komt (veel) te laat thuis, en problematiseert haar taken in huis. Zij vindt zelf dat ze als slaaf behandeld wordt, dat haar vader van haar verwacht dat ze moeder vervangt.

Karel lijdt onder deze ruzies. Het CLB signaleerde dit ook al aan papa. Na een slecht rapport van Klara is de situatie geëscaleerd. Papa stelt dat ze pas opnieuw mag uitgaan als haar cijfers beter zijn. Daarop heeft Klara enkele borden stukgegooid en met slaande deuren het huis verlaten. De ouders van haar vriendje bellen de vader om te laten weten dat zij bij hen heeft aangeklopt. De huisarts bekijkt samen met papa waar hij terecht kan om even rust te vinden. De zorg is immers dat papa niet meer voor Karel zal kunnen zorgen omdat hij mentaal helemaal onderdoor gaat aan de situatie. De huisarts contacteert het crisismeldpunt. Het crisismeldpunt biedt aan om crisisbegeleiding op te starten. Ze gaan ook in gesprek met de ouders van het vriendje of Klara enkele dagen daar kan blijven. Die willen dat wel proberen, maar zijn toch wel bezorgd. Het meldpunt geeft aan dat de ouders hen kunnen contacteren bij problemen, dat zij indien nodig ook crisisopvang kunnen bieden en dat het nu vooral belangrijk is dat zowel Klara als papa even rust nemen. De crisisbegeleiding zal door gesprekken met papa, Klara en Karel proberen het gezin terug op de rails te zetten.”

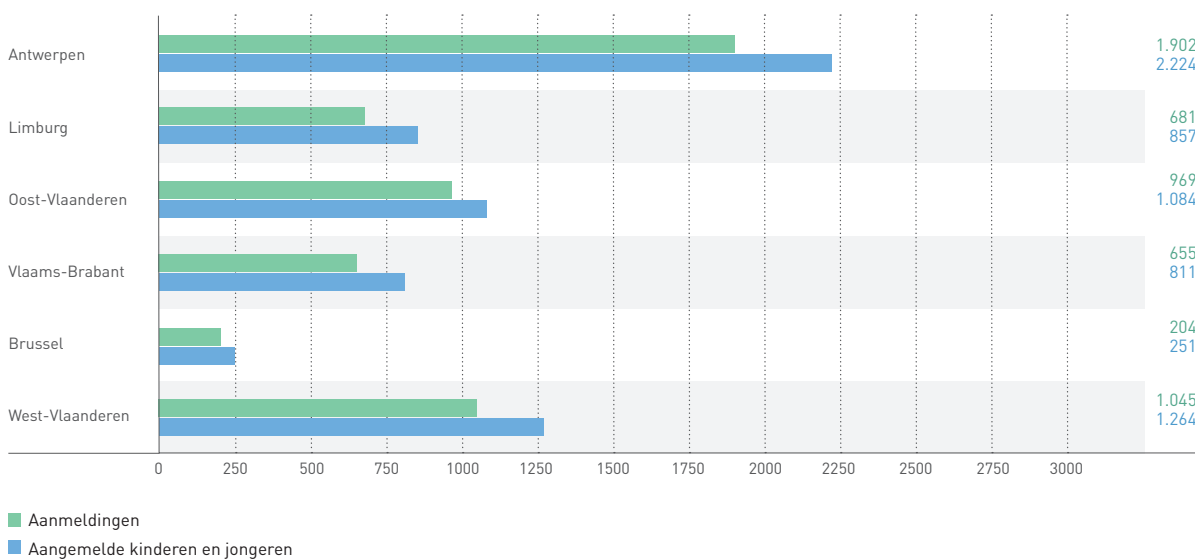

Cijfers crisisjeugdhulp

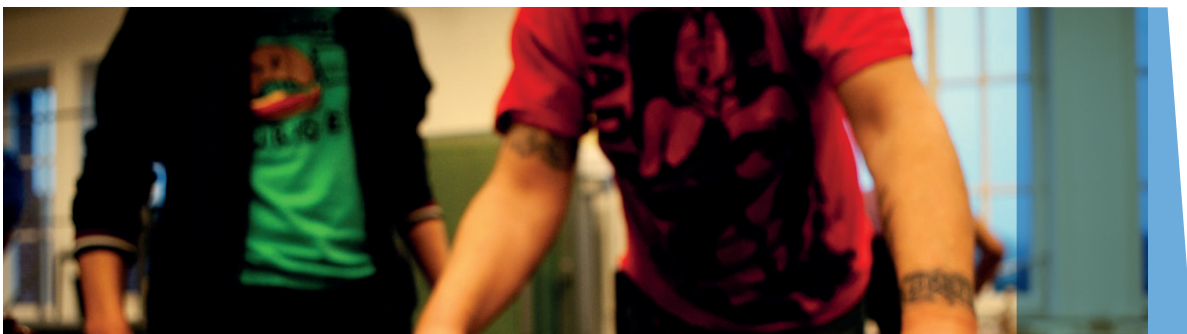
In 2014 zijn er bij de crisismeldpunten in totaal 5.456 aanmeldingen en 6.491 kinderen en jongeren die worden aangemeld.

Eén aanmelding kan meerdere kinderen of jongeren betreffen. Eenzelfde kind of jongere kan ook meerdere keren zijn aangemeld. De totaalcijfers gaan niet over unieke kinderen en jongeren want de registratie van crisis is anoniem.

Aantal aanmeldingen bij crisismeldpunten in 2014 NAAR REGIO

Regio Antwerpen kent met 35% veruit het grootste aantal aanmeldingen bij de crisismeldpunten, gevolgd door de regio's Oost- en West-Vlaanderen met respectievelijk 18% en 19% van de aanmeldingen. Ook het aantal kinderen en jongeren dat wordt aangemeld bij de crisismeldpunten ligt het hoogste in regio Antwerpen.

Geboden crisishulp in 2014

De geboden crisishulp betreft vooral opvang en is het hoogste in regio Antwerpen, gevolgd door regio West-Vlaanderen.

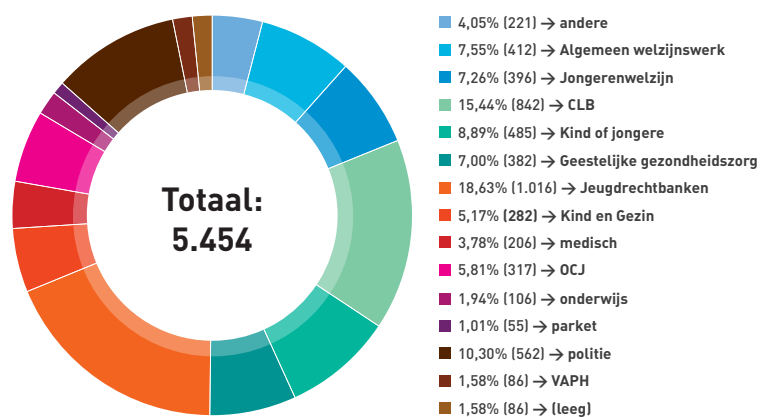
Geboden crisishulp	Antwerpen		Vlaams-Brabant		Brussel		Limburg		Oost-Vlaanderen		West-Vlaanderen		TOTAAL	
Interventie	146	172	147	187	33	41	83	91	106	112	27	29	542	632
Begeleiding	162	191	90	122	28	35	76	87	125	136	101	133	582	704
Opvang	336	379	68	91	37	39	134	173	155	177	318	370	1.048	1.229
Geen interne dispatching ⁴	1.358	1.591	428	506	140	172	464	578	670	751	647	783	3.707	4.381
Relevant aanbod volzet ⁵	394	444	71	84	6	6	31	38	83	99	106	129	691	800

■ Aanmeldingen

■ Aangemelde kinderen en jongeren

Aanmelders in percentage

In 2014 nemen in totaal 5.454 aanmelders contact op met de crisismeldpunten. Het merendeel zijn de jeugdrechtbanken (18,63%), gevolgd door de CLB's (15,44%) en politie (10,30%).

⁴Geen interne dispatching betekent dat er geen concrete hulp vanuit het hulpprogramma is ingezet. Het meldpunt heeft de aanmelding wel behandeld en de vraag verduidelijkt, maar het kon geen hulp inzetten. Dit omdat er nog mogelijkheden waren in het netwerk, omdat het volgens hen niet om een crisissituatie ging ... Zij bieden dan wel consult en advies.

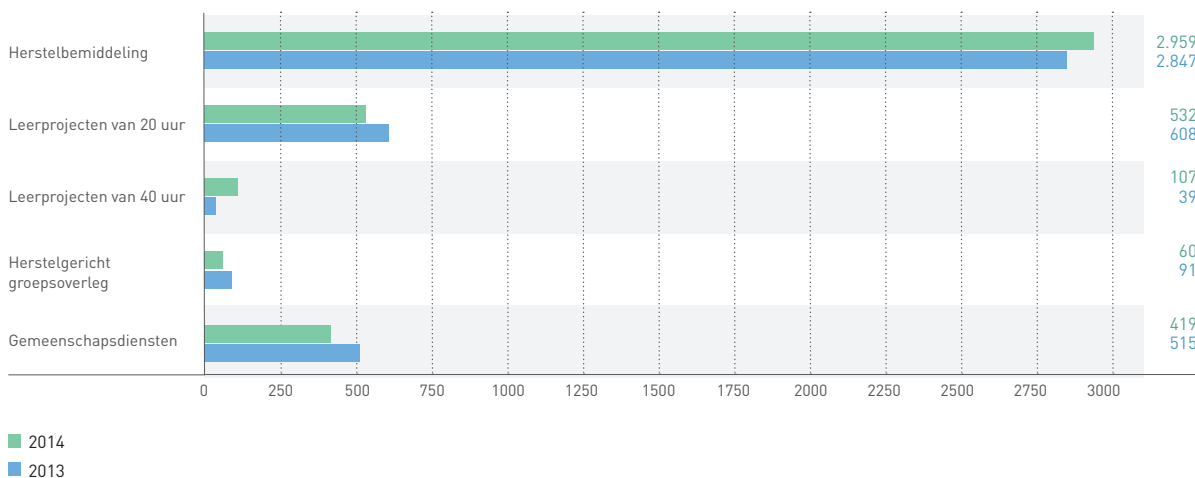
⁵Eén van de mogelijke redenen waarom geen hulp wordt geboden, is dat het gewenste aanbod niet beschikbaar is (bv. er is geen bed vrij). Dat is de betekenis van "relevant aanbod volzet".

HERSTELGERICHTE EN CONSTRUCTIEVE AFHANDELING

In 2014 krijgen de diensten voor herstelgerichte en constructieve afhandeling de mogelijkheid om innovatieve projecten te realiseren. Hiervoor is een budget van 300.000 euro vrijgemaakt. Alle HCA-diensten dienen een projectaanvraag in. Deze kunnen inhoudelijk in twee grote groepen ingedeeld worden: een **verruiming van de doelgroep** (bv. naar aanleiding van conflicten of grensoverschrijdend gedrag in voorzieningen of op scholen, leerprojecten op parketniveau) en **initiatieven gericht op expertiseoverdracht** (bv. naar organisaties voor bijzondere jeugdzorg en gemeenschapsinstellingen). Alle aanvragen worden gehonoreerd; de projecten starten op 1 september 2014 en lopen één jaar.

Uit de tussentijdse resultaten blijkt dat de herstelgerichte expertise van de HCA-diensten heel breed kan worden ingezet of overgedragen. Verdere evaluatie moet uitwijzen wat de effecten zijn van het innovatieve aanbod op bv. cliënttrajecten of escalatie van delictgedrag.

Aantal herstelgerichte en constructieve afhandelingen NAAR JAAR

Het totale aantal herstelgerichte en constructieve afhandelingen blijft in 2014 ongeveer op hetzelfde niveau als in 2013. Er is wel een lichte verschuiving merkbaar tussen de verschillende afhandelingsvormen.

“Rachid en Bram (beiden 13) zitten samen op school. Rachid is het slachtoffer van zware pesterijen door Bram. Nadat er ook geweld gebruikt wordt, stappen de ouders van Rachid naar de politie. Als gevolg van die aangifte wordt herstelbemiddeling voorgesteld. Daarbij is er een gesprek tussen beide jongens. Deze gesprekken worden goed voorbereid. Eerst is er een gesprek tussen de jongeren. Daarna kunnen ook de ouders vragen stellen aan Bram. Er zijn hulpverleners aanwezig gedurende de ganse duur van de bemiddeling. Er wordt gesproken over wat precies gebeurd is. De ouders luisteren naar hoe de jongere dit zelf inkleurt en hoe hij over zijn eigen gedrag spreekt en denkt. Ze stellen bijkomende vragen, vooral om de zaak beter te kunnen plaatsen. Er wordt nagedacht over de toekomst, over ‘uitlokgedrag’, over risico’s en over een betere aanpak van zo’n risicosituatie. Niet alleen Bram krijgt zo meer inzicht, maar ook Rachid: bv. inzicht over het feit dat Bram niet enkel ‘crapuul is dat hem zoekt’. Zo krijgt Rachid ook een ander beeld, en kan hij uit de slachtofferrol treden.”

DE VORMEN VAN CONTEXTBEGELEIDING

Uit de evaluatie van het experimenteel kader (zie 'De modulering in een laatste rechte lijn', p. 10) blijkt dat de opdeling van de typemodule contextbegeleiding in drie intensiteiten onvoldoende afgestemd is op de hulpverleningsrealiteit. Daarom loopt er in 2014 een intensief parcours met de koepelorganisaties om het aanbod contextbegeleiding te actualiseren.

Het traject mondt uit in vier nieuwe typemodules die het aanbod inhoudelijk differentiëren:

- U de typemodule '**contextbegeleiding in functie van positieve heroriëntering**' vertrekt resoluut van de krachten en verantwoordelijkheid van het gezin en de context en beoogt vragen naar niet-rechtstreeks toegankelijke hulpverlening en situaties van verontrusting om te buigen. Deze typemodule geeft een structurele plaats aan en zorgt voor een ruime ontsluiting van het succesvolle experiment inzake positieve heroriëntering;
- U de typemodule '**contextbegeleiding laagintensief**' wordt enerzijds in combinatie met verblijf en dagbegeleiding in groep ingezet, en staat anderzijds op zichzelf als mobiel aanbod voor specifieke problematieken en doelgroepen;
- U de typemodule '**contextbegeleiding breedsporig**' is de geactualiseerde versie van de thuisbegeleiding van Jongerenwelzijn die op alle levensdomeinen van het kind of de jongere en zijn gezin actief is;
- U de typemodule '**contextbegeleiding kortdurend intensief**' is een intensief aanbod van zes maanden dat vertrekt van een sterk methodische onderbouw.

Enkel de laatste typemodule wordt nog ingezet op beslissing van de intersectorale toegangspoort. Dat sluit aan bij de doelstelling van het decreet Integrale jeugdhulp om 30% van de niet-residentiële, niet-rechtstreeks toegankelijke hulpverlening wel rechtstreeks toegankelijk te maken.

De rondzendbrief van 22 mei 2014 nodigt organisaties uit om hun aanbod contextbegeleiding te hertalen naar de vier geactualiseerde typemodules. De rondzendbrief initieert ook een uitbreiding met nieuwe modules 'contextbegeleiding in functie van positieve heroriëntering', gespreid over Vlaanderen en Brussel. Dat is in lijn met onder meer de adviezen van het intersectorale regionale overleg jeugdhulp.

De hertaling en uitbreiding worden operationeel op 1 januari 2015. De keuze om een aanzienlijk deel van de capaciteit rechtstreeks toegankelijk te maken, creëert grote verwachtingen inzake afstemming en profilering. Eind 2014 wordt een traject in de steigers gezet om de sector doorheen 2015 te ondersteunen bij deze transitie.

In 2014 is er een intensief parcours met de koepelorganisaties om het aanbod contextbegeleiding te actualiseren.

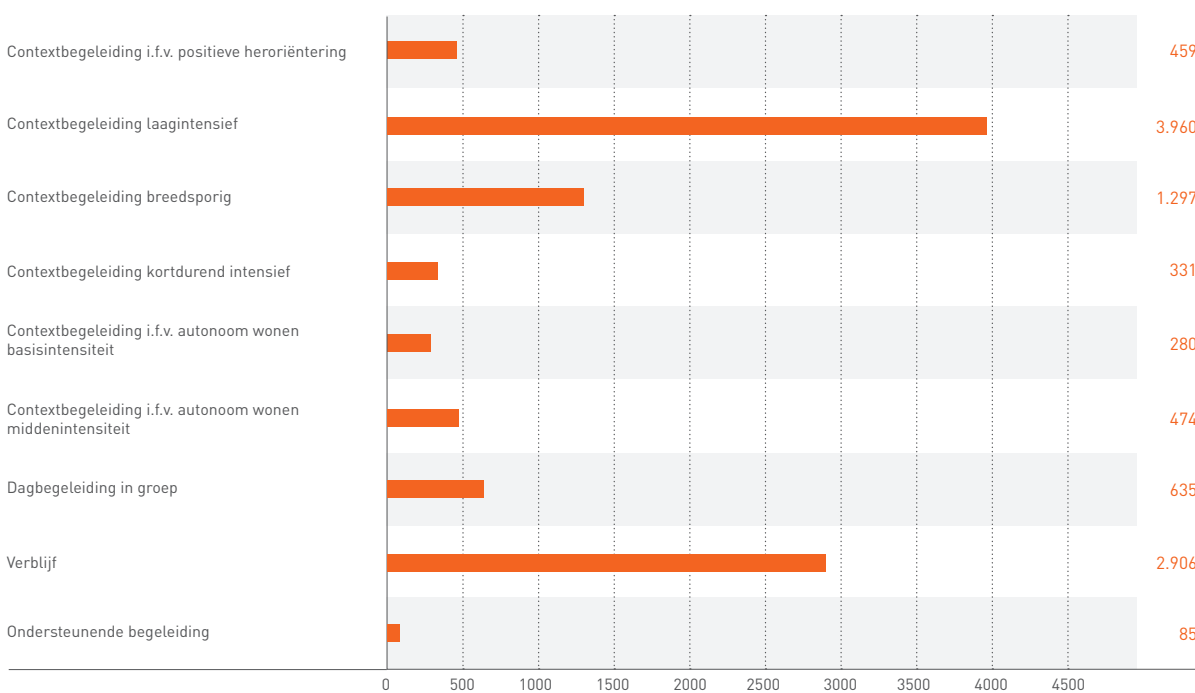

Cijfers private voorzieningen

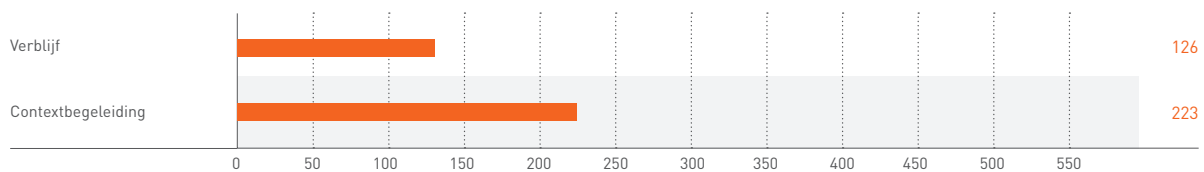
De modulering (zie p. 10) houdt een grootschalige en diepgaande hertekening van het hulplandschap in. Concreet betekent dit onder meer dat de vroegere opdeling van de voorzieningen in categorieën wordt verlaten. De volledige sector migreert naar een

flexibele en gedifferentieerde zorgorganisatie. Het nieuwe aanbod wordt erkend, gesubsidieerd en aangestuurd aan de hand van typemodules. Onderstaande cijfers geven telkens de erkende capaciteit in modules weer.

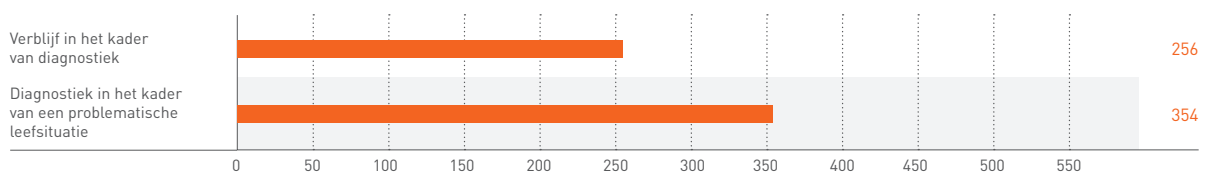
Organisaties voor bijzondere jeugdzorg

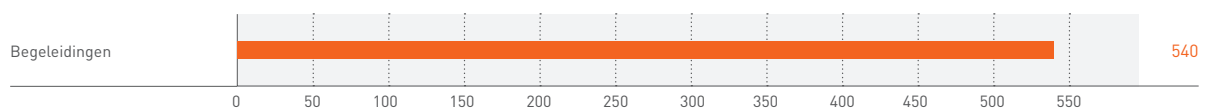
Centra voor integrale gezinszorg

Onthaal-, oriëntatie- en observatiecentra in een modulair kader

Diensten voor crisishulp aan huis

ONZE ORGANISATIE

JO-LIJN IN 2014

Jo-lijn is de informatie- en klachtenlijn van Jongerenwelzijn. Ouders, kinderen, jongeren, hulpverleners en anderen kunnen er terecht voor informatie en advies over de Ondersteuningscentra Jeugdzorg, sociale diensten voor gerechtelijke jeugdhulpverlening, gemeenschapsinstellingen en intersectorale toegangspoorten. Melders kunnen ook hun ongenoegen of klachten uiten over de werking van Jongerenwelzijn, over zijn medewerkers of diensten en over zijn private voorzieningen of projecten.

Elke klachtendienst bezorgt jaarlijks zijn cijfergegevens aan de Vlaamse ombudsdienst. Deze rapportage gebeurt sinds 2012 per beleidsdomein. Het Klachtenboek 2014 van de Vlaamse ombudsdienst is

te vinden via de link <http://www.vlaamseombudsdienst.be/ombs/nl/documentatie/pdf/klachtenboek2014.pdf>. De informatie over het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin start op p.511.

In 2014 krijgt JO-lijn 724 meldingen, ten opzichte van 702 in 2013. Het gaat over 654 meldingen bij de informatielijn en 70 klachten.

JO-lijn Luisterlijn	2014
Informatielijn JO-lijn	654
Klachtenlijn JO-lijn	70
Totaal	724

Informatielijn

In 2014 registreert JO-lijn 654 meldingen bij de informatielijn (ten opzichte van 631 in 2013).

De informatielijn van Jongerenwelzijn behandelt zowel vragen naar informatie als vragen over specifieke hulpverleningssituaties. Ook tracht JO-lijn steeds een oplossing te zoeken voor beginnende ongenoegens van melders.

JO-lijn Informatielijn	2014
Vragen naar informatie	302
Vragen over hulpverleningssituaties:	
Bemiddeling	66
Hulpverleningsgesprekken	111
Adviezen	169
Niet gespecificeerd	6
TOTAAL	654

Klachtenlijn

Als klachtenlijn tracht JO-lijn zoveel mogelijk, conform het klachtendecreet, om meldingen van ongenoegen conciliërend – en dus informeel – af te handelen.

Melders kunnen steeds een klacht formuleren. Wanneer een melding van ongenoegen volgens de melder onvoldoende beantwoord wordt in de vorm van een hulpverleningsgesprek of bemiddeling (wat onder de informatielijn valt), kan deze conciliërend, of desgewenst formeel, afgehandeld worden.

Deze opsplitsing is louter administratief en heeft

geen gevolgen voor de melder. Zo blijft de klachtenbehandelaar dezelfde.

In totaal behandelt JO-lijn als klachtenlijn 70 contacten, waarvan dertig formele eerstelijnsklachten. Verder zijn er drie stopzettingen van klachten en worden 31 contacten conciliërend afgehandeld. Zes klachten gaan over private voorzieningen waarvan er drie zijn doorverwezen naar de interne klachtenprocedure van de private voorzieningen en drie waarbij een opdracht wordt gegeven aan Zorginspectie.

JO-lijn Klachtenlijn	2014
Formele eerstelijnsklachten	30
Intrekking en stopzetting van klachten	3
Conciliërende klachtenbehandeling	31
Doorverwijzing klacht naar de (private) tweedelijnsvoorzieningen	3
Totaal eerstelijnsklachten	67
Interne tweedelijnsklachtenbehandeling	3
Totaal	70

////////////////////////////////////

Klachtenbeeld 2014

JO-lijn doet geen systematische analyse van de klachten en meldingen. Er zijn wel enkele trends en vaststellingen merkbaar.

Consulenten

Bij zowel de informatielijn als de klachtenlijn vormen de meldingen en klachten over de consulenten van de Ondersteuningscentra Jeugdzorg en de sociale diensten voor gerechtelijke jeugdhulpverlening de grootste groep.

Consulenten bekleden een centrale positie in de jeugdhulp. Consulenten bij het Ondersteuningscentrum Jeugdzorg onderzoeken en bewaken de 'maatschappelijke noodzaak'; consulenten van de sociale diensten voor gerechtelijke jeugdhulpverlening hebben een centrale positie door hun adviserende bevoegdheid naar de jeugdrechter. Hierdoor hebben zij de taak in de vrijwillige hulpverlening de kinderen en jongeren te leiden naar een mogelijke gezamenlijke oplossing en bij de gerechtelijke jeugdhulp de verschillende actoren toch te laten samenwerken ondanks het gedwongen karakter ervan.

De meeste meldingen en klachten handelen over communicatie in de brede zin tussen kinderen of jongeren en consulenten. Bij de meldingen worden items aangeklikt als 'niet gehoord zijn door de consulent', 'geen zicht op het hulpverleningsproces' of 'geen zicht op positie binnen het hulpverleningskader'; bij klachten wordt de ombudsnorm 'onheuse bejegening' gebruikt.

JO-lijn heeft verschillende antwoorden op dergelijke klachten:

1. Bemiddeling

Het opvragen van informatie bij de consulent om de situatie aan de melder te duiden en deze aan te zetten tot medewerking aan het voorgestelde hulpverlenings-traject of tot het gebruik maken van zijn rechten als kind of jongere;

2. Conciliërende klachtenbehandeling

Deze voorziet in een bemiddeling tussen kind of jongere en consulent. Dit gebeurt door een gesprek tussen beiden te organiseren met een derde persoon;

3. De formele klachtenbehandeling

Dit is het aftoetsen van de hulpverlening door de consulent aan de regelgeving over jeugdhulp. Dit gebeurt vooral door een reconstructie van het dossier en kijkend naar de verschillende voorgeschreven communicatiemomenten.

Een aantal thema's keert regelmatig terug, zoals vechtscheiding, privacygevoelige informatie, beroepsgeheim, wisselen van consulent, geen zicht op de eigen positie in de hulpverlening, de redenen van de genomen maatregel niet begrijpen en ongenoegen omwille van onvoldoende contact met de consulent.

Consulenten hebben de taak in de vrijwillige hulpverlening de kinderen en jongeren te leiden naar een mogelijke gezamenlijke oplossing en bij de gerechtelijke jeugdhulp de verschillende actoren toch te laten samenwerken ondanks het gedwongen karakter ervan.

Pleegzorg

Zowel bij de klachtenlijn als bij de informatielijn van JO-lijn zijn er regelmatig vragen of klachten over de begeleiding door pleegzorgdiensten. Deze situeren zich op twee niveaus. Enerzijds voelen de biologische ouders zich 'buitenspel' gezet, vooral door het gebrek aan regelmatige contacten met de gezinsbegeleider. Anderzijds hebben de pleegouders veel vragen, ongenoegens en klachten over de beperkte rol die ze toebedeeld krijgen van de federale wetgever. Voor hun plaats in en hun oordeel over de hulpverlening is te weinig actieruimte voorzien. De meeste ongenoegens over pleegzorgdiensten zijn er aan het einde van de pleegsituatie, omdat pleegouders zich niet gehoord voelen in de beslissing om de terugkeer naar huis voor te bereiden of omdat de nazorg aan pleegouders uitblijft.

Kinderbijslag

De ongenoegens over de dienstverlening van de afdeling Strategie en ondersteunende diensten van Jongerenwelzijn handelen over de kinderbijslag. De klachten en meldingen situeren zich voornamelijk eens het dossier bij de gerechtelijke jeugdbijstand is.

Bij de plaatsing van een kind of jongere in een voorziening gaat automatisch twee derde van de kinderbijslag naar de Vlaamse overheid (Fonds Jongerenwelzijn). Dat geld dient om een deel van de kosten van de plaatsing te betalen. De jeugdrechter moet dan een beslissing nemen over het resterende deel van de kinderbijslag. Indien dit niet gebeurt, blijft de uitbetaling uit. Het is meestal pas na een lange periode dat kinderen en jongeren de weg vinden naar JO-lijn. Om deze dossiers vooruit te helpen, is een uitspraak/beslissing van een jeugdrechter nodig. Een moeilijkheid is dat er geen uniformiteit is bij de werking van de jeugdrechtbanken.

Gemeenschapsinstellingen

Klachten over de dienstverlening van de gemeenschapsinstellingen komen van de jongeren die er verblijven. Ze handelen over individuele situaties. Hierbij merkt JO-lijn dat de manier waarop de klacht wordt afgehandeld veelal als positief wordt ervaren door de melder, net zoals de verduidelijkende gesprekken tussen JO-lijn en de melder. Ook blijkt de tussenkomst van JO-lijn te helpen in het faciliteren en verruimen van de gesprekken tussen een jongere in de gemeenschapsinstelling en de medewerkers ervan (begeleiders, pedagogisch directeur).

JO-lijn ontvangt een klacht van een jongere in een gemeenschapsinstelling en een klacht van een zus over haar broer die in Everberg verblijft, over het handelen van de politie (gebruik van handboeien). Zij zijn doorverwezen naar het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten voor de behandeling van hun klacht.

De tussenkomst van JO-lijn blijkt te helpen in het faciliteren en verruimen van de gesprekken tussen een jongere in de gemeenschapsinstelling en de medewerkers ervan (begeleiders, pedagogisch directeur).

Integrale jeugdhulp

Hoewel op 1 maart 2014 de integrale jeugdhulp in werking is getreden in heel Vlaanderen, komt dit thema in 2014 niet echt in beeld bij JO-lijn.

FONDS JONGERENWELZIJN

Bestaansmiddelen

Samengeteld met de netto-uitgaven door het Fonds Jongerenwelzijn (388.748.000 euro) is er een totale besteding door Jongerenwelzijn van 456.533.000 euro in 2014. In 2013 was dit 433.966.000 euro.

Bestaansmiddelen (in 1.000 euro)

	2014	2013
Personeelsuitgaven	62.594	61.687
Informatica werkingskosten	1.879	1.787
Algemene werkingskosten	2.433	2.365
Investering in informatica	862	1.752
Overige investeringen	17	5
TOTAAL	67.785	67.596

Het Fonds Jongerenwelzijn vormt een afzonderlijke rechtspersoon, beheerd door Jongerenwelzijn.

Inkomsten Fonds Jongerenwelzijn

Het Fonds Jongerenwelzijn vormt een afzonderlijke rechtspersoon, beheerd door Jongerenwelzijn. Het Fonds beschikt naast inkomsten uit dotaties ook over eigen inkomsten. Zo wordt twee derde van de kinderbijslag voor geplaatste kinderen rechtstreeks aan het Fonds uitgekeerd door de kinderbijslagfondsen. Ook de bijdrage van de Federale Overheidsdienst Justitie in de organisatie van de herstelgerichte afhandeling van delicten gepleegd door minderjarigen, vormt een inkomen voor het Fonds Jongerenwelzijn. Het Fonds zorgt voor de subsidiëring van de diensten die deze afhandeling organiseren.

////////////////////////////////////

Inkomsten Fonds Jongerenwelzijn (in 1.000 euro)

	2014	2013
Overgedragen saldo op 1/1	11.843	14.708
Inkomsten uit beheer en beschikking domeingoederen	20	25
Inkomsten uit beheer en beschikking domeingoederen binnen de sector overheid	15	15
Inkomsten kinderbijslagen	6.812	7.411
Terugvordering ten onrechte uitbetaalde subsidies	1.908	3.076
Bijdragen ouders en minderjarigen	105	189
Dotatie GE4141D (werkingsdotatie)	370.703	344.369
Tussenkost FOD Justitie in kader vernieuwd jeugdrecht	3.475	3.441
Dotatie GE6141D (investeringen gemeenschapsinstellingen)	9.220	4.978
TOTAAL	404.101	378.212

Het grootste deel van de uitgaven van het Fonds gaat naar de subsidiëring van de erkende voorzieningen en van allerlei projecten en voorzieningen die rechtstreeks instaan voor de hulp- en dienstverlening.

Uitgaven Fonds Jongerenwelzijn

Het Fonds Jongerenwelzijn staat in voor de financiering van de opdracht van Jongerenwelzijn: hulpverlening. De uitgaven voor algemene werkingskosten van het Fonds Jongerenwelzijn omvatten vooral de werking van de gemeenschapsinstellingen. Het grootste deel van de uitgaven van het Fonds gaat echter naar de subsidiëring van de erkende voorzieningen en van allerlei projecten en voorzieningen die rechtstreeks instaan voor de hulp- en dienstverlening aan kinderen en jongeren.

//////////

Uitgaven Fonds Jongerenwelzijn (in 1.000 euro)

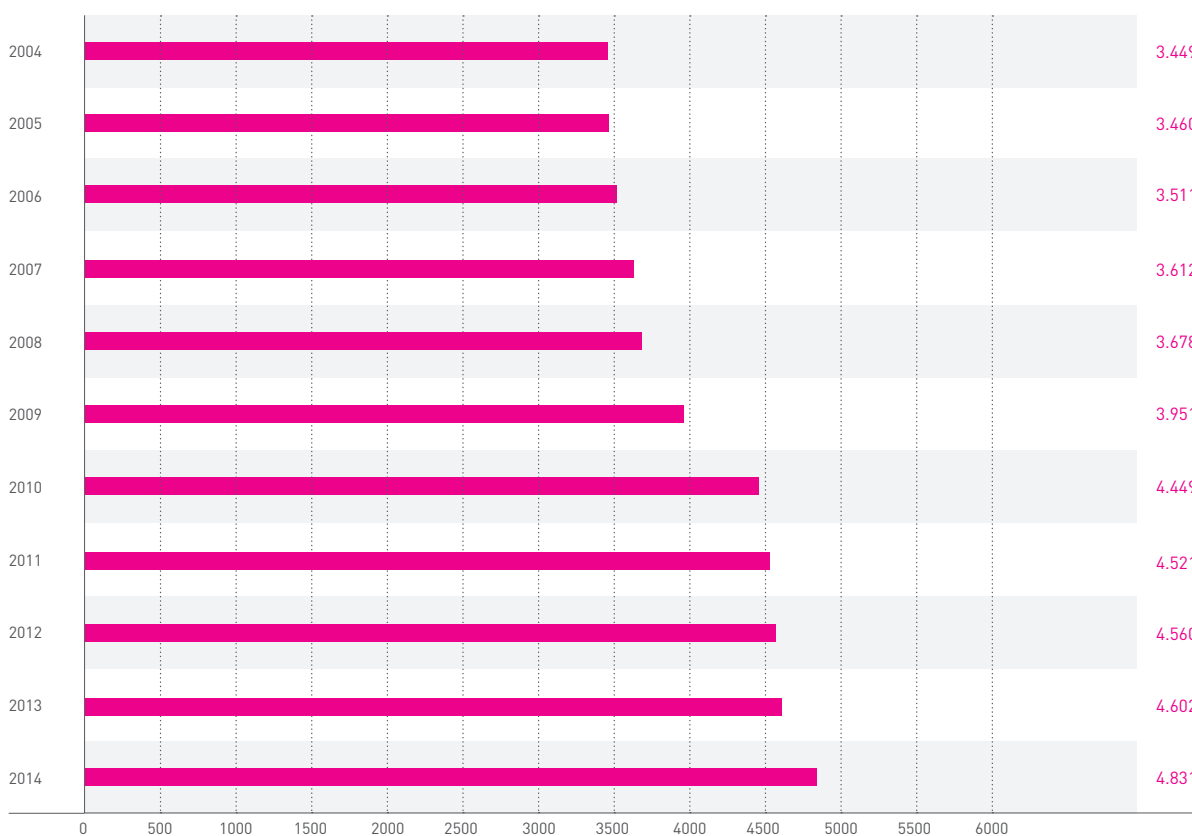
	2014	2013
Algemene werkingskosten	3.419	3.925
Zitpenningen	9	8
Subsidiëring van de erkende voorzieningen, pleegzorg, gelijkgestelde voorzieningen, projectmatige initiatieven en wetenschappelijk onderzoek	376.294	350.868
Uitgaven voor de storting op de spaarrekening van minderjarigen geplaatst in pleeggezinnen	-	3.102
Uitgaven voor investeringen, onderhoudswerken en uitrusting van de gemeenschapsinstellingen	8.702	7.702
Uitgaven voor de ondersteuningsteams allochtonen	45	269
Meubilair - Materieel	259	241
Rollend Materieel	20	26
Kapitaalsoverdrachten	-	228
Saldo op 31/12	15.353	11.843
TOTAAL	404.101	378.212

Uitgaven voor personeel in voorzieningen

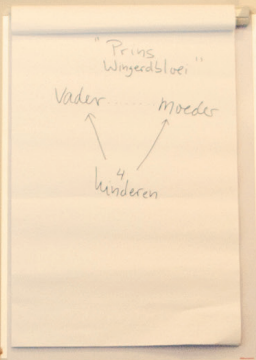
Door het uitbreidingsbeleid is er sinds 2004 een stijging van het aantal personeelsleden in de erkende voorzieningen. Onderstaande tabel geeft de evolutie

weer van het aantal personeelsleden in de erkende voorzieningen en de projecten (bron: afdeling Voorzieningenbeleid, team Subsidiëring).

Personeelsaantallen erkende voorzieningen en projecten

Samengeteld met het personeel in de gemeenschapsinstellingen, de Ondersteuningscentra Jeugdzorg, de sociale diensten voor gerechtelijke jeugdhulpverlening, de intersectorale toegangspoorten en de centrale administratie financiert Jongerenwelzijn jaarlijks de tewerkstelling van ongeveer 6.070 voltijdse equivalenten.

ONZE MEDEWERKERS

PERSONEELSBELEID

Personeelspeiling

Jongerenwelzijn neemt tweejaarlijks deel aan de personeelspeiling om zo, op een snelle en efficiënte manier, een beeld te krijgen van de evolutie van de werknemerstevredenheid. Elk personeelslid wordt daarbij bevraagd over werkinhoud, loopbaan en loon, leiding en mate van inspraak, waarden en betrokkenheid.

De responsgraad bedraagt deze keer 56%. De algemene tevredenheid situeert zich op 4,1/5. De meting vindt plaats twee maanden na de opstart van de integrale jeugdhulp, dus in volle transitiefase. Dat heeft grote gevolgen voor de personeelsleden van de nieuwe afdeling Intersectorale toegangspoort en van de afdeling Ondersteuningscentra en sociale diensten jeugdrechtsbank (OSD). Deze veranderingen gaan dan ook gepaard met heel wat onzekerheden en onrust. In deze laatste afdeling is dan ook een lichte daling te zien van de algemene tevredenheid ten opzichte van 2012.

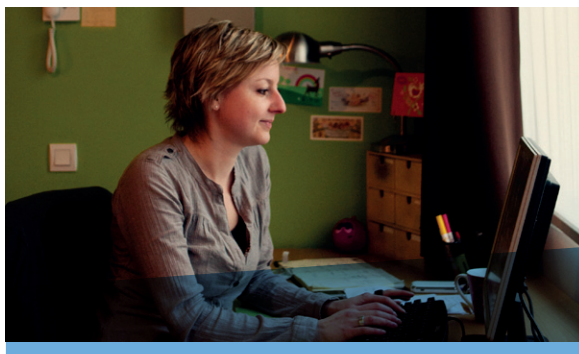
Uit de peiling blijkt verder dat er nood is aan initiatieven omtrent loopbaanontwikkeling en omtrent een transparante communicatie top down.

Naar aanleiding van de personeelspeiling is in 2014 gestart met het traject 'Zorg om en in verandering' binnen de afdeling OSD, waarbij de consultants zelf nauw betrokken zijn en mee nadenken over de vernieuwde visie en werking van hun afdeling sinds de start van de integrale jeugdhulp.

De responsgraad bedraagt 56%. De algemene tevredenheid situeert zich op 4,1/5.

Loopbaanelixir

Voor het derde jaar op rij organiseert Jongerenwelzijn het loopbaantraject 'Word architect van je loopbaan!'. De interesse voor dit traject groeit jaar na jaar. In 2014 zijn er zestien deelnemers die via gerichte opdrachten uitgedaagd worden om zich te bezinnen over hun gewenste loopbaanrichting en deze vertalen in een eigen ontwikkelingsplan. Ook de leidinggevendenden zijn betrokken in dit traject als coach.

'Als ik er op terugkijk, vond ik het een erg zinvol traject. Het was interessant om eens op een andere manier stil te staan bij jezelf, je functie, je talenten, werkpunten, Het was erg verhelderend voor mezelf. Ik heb na dit traject geen grote loopbaanstappen gezet, maar weet nu nog meer dan vroeger dat ik mijn huidige job heel graag doe en hier zeker nog een tijdje mee verder wil gaan. Op lange termijn zie ik me nog doorgroeien, maar dat is eerder verre toekomstmuziek. Verder vond ik het boeiend om weer nieuwe mensen te leren kennen. Je stapt in dit traject met andere personeelsleden, via groepsopdrachten en onderlinge feedback leer je jezelf en anderen beter kennen en wissel je ideeën uit. Een verrijkende ervaring, kortom een aanrader voor iedereen!'

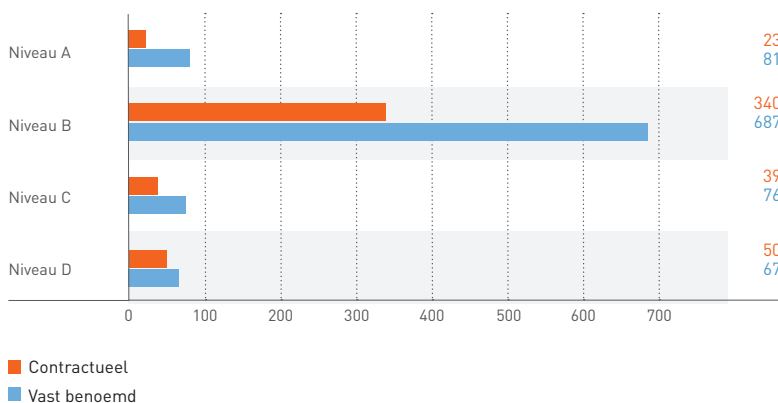
**Getuigenis Sien Vrancken,
sociale dienst voor gerechtelijke
jeugdhulpverlening Tongeren.**

PERSONEELSCIJFERS

Op 31 december 2014 stelt Jongerenwelzijn in totaal 1.363 personeelsleden tewerk. Iets meer dan 66% is vast benoemd.

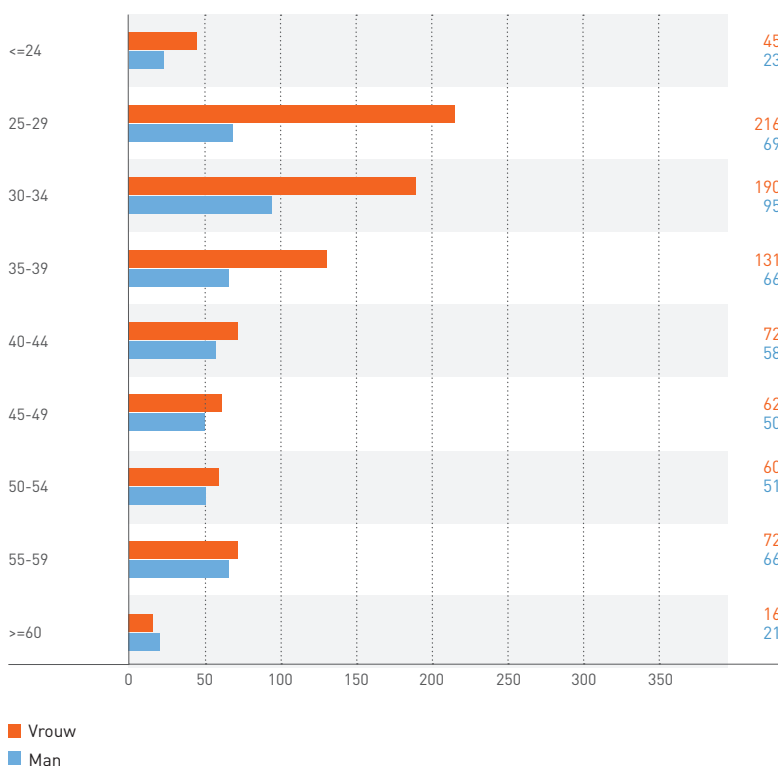
Aantal personeelsleden NAAR NIVEAU EN STATUUT

Het gros van het personeel is tewerkgesteld op niveau B. Het zijn vooral begeleiders, leerkrachten en maatschappelijk werkers in de gemeenschapsinstellingen en consultants bij de Ondersteuningscentra Jeugdzorg, de sociale diensten voor gerechtelijke jeugdhulpverlening en de intersectorale toegangspoorten.

////////////////////////////////////

Aantal personeelsleden NAAR LEEFTIJD EN GESLACHT

Het aandeel vrouwelijke werknemers bedraagt iets meer dan 63%. Bijna 47% van het personeel is jonger dan 35 jaar.

Aantal personeelsleden NAAR AFDELING EN INDELING HOOFDBESTUUR - BUITENDIENST

Entiteit	Afdeling	31-DEC-13	31-DEC-14
Buitendiensten	Afdeling Gemeenschapsinstellingen	656	674
	Afdeling Preventie- en Verwijzersbeleid / vanaf 2014: Afdeling Ondersteuningscentra en sociale diensten jeugdrechtbank	591	519
	Afdeling Intersectorale toegangspoort	23	96
Centrale administratie	Diensten van de administrateur-generaal	18	9
	Afdeling Algemene diensten / vanaf 2014: Afdeling Strategie en ondersteunende diensten	15	22
	Afdeling Gemeenschapsinstellingen	10	9
	Afdeling Preventie- en Verwijzersbeleid / vanaf 2014: Afdeling Ondersteuningscentra en sociale diensten jeugdrechtbank	8	6
	Afdeling Voorzieningenbeleid	21	20
	Afdeling Intersectorale toegangspoort	3	8
TOTAAL		1.345	1.363

//////////

Het merendeel van de personeelsleden werkt in de buitendiensten van de afdeling Ondersteuningscentra en sociale diensten jeugdrechtbank en de afdeling Gemeenschapsinstellingen. Zij staan in voor de rechtstreekse hulp- en dienstverlening aan kinderen en jongeren. Het personeelsbestand van Jongerenwelzijn stijgt in 2014 lichtjes met 18 eenheden.

KWALITEIT IN DE KIJKER

De vernieuwingen in de jeugdhulp van de laatste jaren zijn niet alleen organisatorisch maar ook gericht op zorginhoudelijke verbeteringen, bv. door een vereenvoudiging van de procedures en het landschap van diensten en voorzieningen en door het verbeteren van de (rand)voorwaarden om een betere hulpverlening mogelijk te maken.

Zo is er de toepassing van het **decreet Rechtspositie van de minderjarige**, met duidelijke gevolgen voor de concrete situatie van kinderen en jongeren in de hulpverlening. Een inspectieronde bij de voorzieningen van Jongerenwelzijn heeft alvast aangetoond dat die gevolgen in veel gevallen heel positief zijn. Verder zijn er de **reorganisatie van de crisisjeugdhulp en het vergroten van het rechtstreeks toegankelijk aanbod**. Deze hebben tot gevolg dat meer kinderen en jongeren in crisis of met een vraag naar direct inzetbare hulp gebruik kunnen maken van hulp. Verder draagt het gebruik van een **uniform aanmeldingsdocument voor ingrijpende (niet-rechtstreeks toegankelijke) hulp** bij tot een weloverwogen en goed onderbouwde indicatiestelling van hulp, waarbij het kind of de jongere direct betrokken is.

De reorganisatie van de crisisjeugdhulp en het vergroten van het rechtstreeks toegankelijk aanbod hebben tot gevolg dat meer kinderen en jongeren gebruik kunnen maken van hulp.

De theorie is mooi en de principes worden door allen gedeeld maar de praktijk is niet altijd evident. Daarom is het essentieel zicht te houden op de wijze waarop de vernieuwingen worden doorgevoerd, om indien nodig in te grijpen en bij te sturen. Dat begrijpt Jongerenwelzijn ook onder kwaliteitsbewaking. Daartoe is een beleidsgerichte overleg- en besluitvormingsstructuur opgezet die alle betrokken actoren toelaat om de moeilijkheden, de benutte en de onbenutte mogelijkheden en de gewenste en ongewenste (neven)effecten van de vernieuwingen te verzamelen en te bespreken.

Centraal staat een gemengde stuurgroep die bestaat uit vertegenwoordigers van de kinderen en jongeren, het hulpaanbod en de betrokken agentschappen. Zowel het actieplan jeugdhulp, door de Vlaamse regering bekrachtigd op 06/02/2015, als de invoering van de diverse vernieuwingen worden daar beleidsmatig besproken.

Tegelijk worden verschillende werkgroepen opgericht die gedurende een beperkte periode bepaalde aspecten van de vernieuwingen en veranderingen onder de loep nemen, bv. de gebruikersgroep INSISTO, een werkgroep die zich zal buigen over de crisisjeugdhulp in Vlaanderen, een werkgroep remediëring van de werkingsprocessen die door het decreet Integrale jeugdhulp zijn ingevoerd en een werkgroep die het rechtstreeks toegankelijk aanbod contextbegeleiding in de verschillende sectoren op elkaar moet afstemmen.

Kwaliteitsbewaking betekent dus het opzetten van een gezamenlijk bestuur voor de jeugdhulp in Vlaanderen. Die moet alle betrokkenen toelaten om tot een gerichte dialoog te komen en via gezamenlijke besluitvorming de organisatie en het aanbieden van jeugdhulp voortdurend te verbeteren.

Verantwoordelijke uitgever
Stefaan Van Mulders

K. Albert II-laan 35, bus 32
1030 Brussel

Eindredactie
Linda Van Weyenberg

Vormgeving
Katrien Verhoeven

Fotomateriaal
Jelle Vermeersch
Steunpunt Jeugdhulp

Depotnummer
D/2015/3241/145